

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.

Az első sor egy sorra 20 fill.
A második sor egy sorra 16 fill.

Arad, 1907.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 157

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, augusztus 3.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelk: A város konkurrál.
- Vigyázat a parcellázásnál
- Nagy bélyeglopás.
- Gyere haza, Róza!
- Elfogták a rabkatonát.
- Mégis szép az élet!
- Ki a helyem?
- A Sulkowsky-uradalom bérbeadása.
- Millió aranybányavásár.
- A temesi háborúság vége.
- Mikor a rendőr mulat.
- Szerelmi vallomás az oroszlanok között.
- Színházi regény.
- Tárca: Juniális. Írta: Mendlik Béla.

A város konkurrál.

Arad, augusztus 2.

Sokszor hallottuk, olvastuk, megirtuk: a közérdek a magánérdek szálából szövődik. Csak az szokott vitás lenni: mennyi és milyen széleskörű magánérdek kell ahhoz, hogy valami közérdekké váljon? A minthogy az se egészen bizonyos: annál nagyobb közérdek valami, minél több ember egyéni érdeke egyesül benne?

Az az ügy, amelyet alább érintünk, mindössze négy-öt embernek közvetlen érdeke. Ez alapon talán le lehet kicsinyelni azt, — noha ennek is ellentmond valami. Hiszen a közérdek öreinek nemcsak a csoportba fogható egyéni érdekeket kell gondolni, hanem az egyes emberek különálló dolgait is. Persze, minden embernek nem lehet külön törvényt csinálni, s négy-öt ember érdeke a világ forgását meg nem állíthatja. De egészen másként áll a

dolog, ha precedensről, elvi fontosságú kérdéssről van szó, amelynek következeit már nemcsak ez a négy-öt, hanem száz meg száz ember megérezheti.

Az aradi kertészek mozgalmát indítottak a város azon terve ellen, hogy kereskedelmi kertészetet létesít. Méltánytalannak tartják, hogy a város polgárainak közhelyviselése révén a város polgárainak csinálnak konkurenciát. Mert hogy a kertész adójának része legyen abban, hogy a város őt a keresetében megrövidítse: tagadhatatlanul furcsa egy kicsit.

Az ügyet az teszi súlyosabbá, hogy ez az első kísérlet, a mikor a város kereskedelmi vállalkozással próbál szerencsét és konkurrál már meglevő vállalatokkal, üzletekkel, műhelyekkel. Ha ez megvalósul, nincs kizárva, hogy a város holnap szabóműhelyt nyit, holnapután fűszerboltot, divatruházat, sőt kávéházat és mozgófénykép-színházat. Mert utóvégre ezek mindegyike jövedelmező vállalat s ezek mindegyikénél megáll az érv, hogy a jövedelmével a város terheire lehet csökkenteni, a pótdát lejjebb srófolni.

A közgazdasági írásokban nem egy alkalommal foglalkoztak avval a problémával: mikor engedhető meg, hogy az állam, vagy a hatóság, a város magánüzemekkel vegye föl a konkurenciát? A leszűrt igazságokból elég annyit ismételni: akkor, ha a magánvállalatok maguk között annyira megbénítják a versenyt, hogy ez a közönség kifosztására vezet; akkor, ha ezt közegészségi, köztisztasági, közbiztonsági érdekek kívánják, s ha a szükséglet

kielégítése a magánüzletek útján nem lehetséges. Az állami vasgyárakat csakis az indokolhatja, ha azzal az állam a vas-kartell ellen védekezik; a hatósági vízszolgáltatást az, hogy a lakosság legszükségesebb élelmiszerét minél olcsóbbá, esetleg ingyenessé tegye.

A kereskedelmi kertészetnél ilyen indokokat nem látunk. A fogyasztás ezen a téren jobbra a fényezéshez tartozik: a parkozás, sirok díszítése, kertek beültetése stb. Tehát az se lenne megindokolva, hogy a város konkurenciájával az árakat olcsóbbá tegye, ha ugyan olcsóbbá tenné. Magasabb közérdekeket nem látunk a kérdés körül. Egyéb célja alig lehet a város e vállalkozásának, mint hogy négy ember keresetforrásának megrontásával — esetleg — három-négyezer korona jövedelemre tegyen szert. Ezért pedig nem szabad törvénynyé tenni az elvet, hogy a város a saját polgáraival való verseny útján igyekezzék meghibbant mérlegén segíteni.

Egyáltalán csodáljuk, hogy a város ezen a téren akarja megkezdeni a vállalkozást, s nem olyan tereken, ahol a közérdek egyenesen parancsolja azt, még ha konkurenciával jár is. Mért nem csinálja meg a város a hatósági mézártszékét? Miért nem üti nyélbe a hatósági zálogházat, hogy a legszegényebb emberek részére is hitelforrást nyisson? S ha már jövedelemre vágyik: mért nem szervez községi takarékpénztárat, amely évente száz ezreket hozhat a városnak? Mért nem csinálják meg a városi villamostelepét, ho-

Juniális.

Írta: Mendlik Béla.

A csöndes juniusi alkony ezer búbájával borult a ligetre, ahol a gimnazisták tartották bucsuzó mulatságukat. Ez a mulatság egyebekben arról volt nevezetes, hogy az összes nyári mulatságok között legjobban szokott sikerülni. Itt a virágos jácintbokrok alján, a homokos, tekervényes utakon, a lampionok homályos világánál szövődtek ösidők óta legvágyteljesebb szerelmek. A fiatal leányszívekben itt ébredtek az első hajnalalmok, hogy azután az első család annál sötétebb éjszakát borítson rájuk.

Muff Hugó kadét, aki két héttel ezelőtt került ki a hadapródiskolából, mérgesen rákiáltott szolgájára:

- Még mindég nincs itt az a kocsi?
- Jelentem alássan a kocsi már itt van. — vágta vissza keményen a legény.
- Hát akkor mért nem szólsz te majom!
- dühösködött Huff kadét és megegyezően végig futott deli termetén a tükörben. Azután belevágta magát a kint váró kocsi és pár perc múlva diadalmasan bevonult a tett színhelyére.
- A tett színhelye pedig az a kör alakú terület volt, ahol a gimnazisták tartották juniálisukat. Ide csörtetett be Huff kadét és megállva a kör közepén, szigorúan körülnézett, mialatt azt gondolta magában: Huff, most, feszesen állj, minden szem terajtad csüng. És valóban úgy látta, hogy a köröskörül ülő gömbölyű képü

mamák és az ábrándos kékszemű leányok vágyakozva tekintenek feléje.

Hogy pedig megmutassa ennek a hitvány vidéki városnak, hogy mit tud egy kadét, mikor a hadapródiskolából kikerül, hamarosan sorba táncoltatott mindenkit, akinek ép keze-lába volt. Mi volt ez az ő tizenkilenc esztendő lábainak? Mikor azután mindenkit megtáncoltatott, akkor kijelentette, hogy az egész mulatságon Szabó Elvira a legszebb leány és a világon nála jobb táncos nincsen. Ezért is a következő turt vele táncolta. A cigány éppen valami andalgó mazurkát játszott és Huff Hugó kadét, meg Szabó Elvira egymáshoz simulva lejtették körül a teret, mialatt azok a mafla lampionok bambán bámultak le rájuk.

A kadét egészen el volt ragadtatva. Alig vette észre, hogy már harmadszor lejtik körül a tánc-helyet, olyan kedves dolgokat csicsergett neki Elvira. Elmondta ugyanis, hogy az ilyen kis városban milyen pletykák az emberek; hogy mostan is mennyire figyelni őket mindenki, mert ő menya szony már és talán nem is szabadna ilyen kihívóan viselkedni.

A kadét a menyasszony szó hallatára még jobban magához szoritotta a gyönyörű teremtet.

— Nem tudom megérteni, hogy lehet valaki ilyen fiatalon menyasszony?

Elvira bánatosan lehajította a fejét.

— Én magam sem tudom. Azt hiszem különben, hogy vége lesz az egésznek, mert tegnap este összevesztem a vőlegényemmel. Kép-

zelje, nem akarta, hogy eljöjjen erre a mulatságra.

— Ejnye de fád ember lehet!

— Na de még milyen! Iszonyu fád. Legjobban jellemzem őt, ha azt mondom, hogy matematika és phisika tanára.

— Juj! — kiáltott rémülten a kadét.

— Mi az? mitől rémüldözik.

— Semmi, csak valahányszor matematika tanárról hallok beszélni, mindig borsózik a hátam. Mert nekem is volt egy rettenetes matematika tanárom, aki mindig az ismeretleneken törte a fejét. Mivel pedig én másról nem akartam tudomást szerezni, mint ami előttem ismeretes, hát sehogyan sem voltunk jóbarátok. Én azt hiszem minden matematikus olyan, mint ez volt. Fanyar, száraz, érdektelen.

Elvira szemei csak úgy ragyogtak, míg a kadét beszélt.

— Tökéletesen igaza van. Ez is olyan unalmas ember, hogy az valami. Másról sem tud beszélni, mint az ő tudományos kísérleteiről. Ellenben nincs érdeke semmi szép és nemes iránt. Nem tud teniszezni, nem tud bostonozni, nem tud...

— Oh! a tökfilkó!

— Na, tudja az egy rettenetes ember. Azt szeretné, ha én soha nem mennék sehova, csak ott ülnék mellette és hallgatnám, hogy a csodás csillagrendszerben újra fölfedeztek egy eddig ismeretlent; meg hogy ő most milyen hatalmas munkán dolgozik. Bánom is én az ő munkáit, meg csillagjait!

lott a villamosági társulat szabadalmának lejártá szinte parancsoló szükségé tette ezt? És ha már a kertészetnél kell maradnunk, nem jobb lenne, ha a város *konyhakertészetet* alakítana, hogy a piac drágaságán enyhítsen?

Az ilyen fogyasztási cikkekben versenyezzen a város s ezeknél-mi nem fogjuk védelmezni a magánérdekeket, amelyekkel ezek a tervek ellentétbe jutnak. De ott, ahol minden magasabb érdek, minden erkölcsi tartalom nélkül, pusztán nyereségre utazás céljából akarnak a polgárokkal versenyezni: ott elítéljük azt.

Tovább megyünk. Azok a hatósági vállalkozások, amelyeken végigfutottunk, csak akkor töltik be igazán a hivatásukat, ha semmi jövedelmet nem hoznak, hanem azzal, ami a jövedelemre menne, az árakat leszállítják. A hatósági mézártszék ne jövedelmezzen, de adjon olcsó húst; a városi villamtelep se mutasson pluszt, hanem olcsó áramot. A város kereskedelmi kertészetének azonban ilyen céljai nincsenek; — vagy ha vannak, mi nem látunk benne olyan kiváló közérdeket, hogy a virágágyak, gyepszőnyegek és pázsitmozaikok kevesebbe kerüljenek, mint ezelőtt.

Most, amikor csak négy-öt ember sorsa van a játékban, jónak láttuk megbolygatni azt a kérdést, hogy hol *nem szabad* és hogy hol *kell* a városnak konkurrálnia. Ha már a torony alatt az üzleti érzék fölébredt, — keressen az ott érvényesülést, ahol a polgárság közös óhajait, régi céljait és mindennapos érdekeit szolgálja.

TÁVIRATOK.

A koreai zavargások.

Szöul, aug. 2. A koreai hadsereg fölmozgatására vonatkozó rendeletnek egy koreai zászlóalj ellenszegült. Küzdelem támadt a koreai és japán katonák között, mely több óráig tartott és a melyben ágyukat is használtak.

— Szegény kis Elvira, sajnálom magat! Ilyen temperamentumos teremtményes más férfi illenék. Nézze, pld. nekem üdvösségem a tenisz és a boston! boldog vagyok ha járhatom.

Elvira hálisan temetkezett a kadét izmos karjai közé és mintha egy szív, egy lélek lennének, a másik percben már boldogan bostonoztak.

Szabó mama pedig kipirult arccal követte minden mozdulatukat és mialatt magában azt gondolta, hogy az ő lányánál bájosabb nincs ezen a föld kerekén, bizalmasan odahajolt szomszédjához és a fülébe sugta:

— Fess gyerek ez a kadét!

— Ugy látszik Elvira is ezen a nézetem van, mert nagyon jól mulatnak; hanem mit szól majd mindezekhez Farkasvölgyi?

— Mit szól? méltatlankodott Szabó mama. Ami neki tetszik. Nem törődöm vele. Megmondtam neki, hogy eljövünk, kötelessége lett volna velünk tartani. Csak nem zárom be már most a lányomat üvegszekrénybe. Hadd mulasson amíg lány, ráér kotyolni, ha asszony lesz.

— Ugy van, bölíngatott a szomszéd. A fiatalság ugyanis hamar elröpül, de az öregség annál gyorsabb szárnyakon száll reánk.

Mialatt az öreg néni így diskurált, a fiatalok meglehetősen gyors ütemben haladtak előre szívügyeikkel, úgy, hogy Elvira érkezettnek látta a pillanatot, hogy a kadétot jobban lekösse.

— Nézze Muff, ha maga annyira szeret teniszezni, tartson velünk holnap délután.

— Ha nekem adja azt a rózsát, ami a szíve fölött van.

Elvira szó nélkül átnyújtotta a rózsát. Ek-

Vigyázat a parcellázásnál!

A kizsákmányolás ellen.

Egy üdvös rendelet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

Glac Antal biharmegyei főispán nagyfontosságú rendeletet küldött a fenhatósága alá tartozó járások főszolgabírójának. A vármegye kizsákmányolás ellenében bocsátott ki a főispán rendeletet, amelylyel az üzletszerű parcellázások körül előforduló visszaéléseket kívánja megakadályozni. Az érdekes rendeletet, amelyre Aradmegyében is nagy szükség lenne, itt közöljük:

Minden Főszolgabíró Urnak!

Az üzletszerű birtokfeldarabolások (parcellázások), több helyt az utóbbi időben oly méreteket öltöttek, hogy szükségesnek látom a kizsákmányolás elleni figyelmét a helytelen birtokfeldarabolások káros következményeire hivatalos uton felhívni. Arra hívom fel tehát főszolgabíró urat, sziveskedjék a járása területén meginduló üzletszerű birtokfeldarabolásokat figyelemmel kísérni s oly esetben, midőn nyilvánvaló, hogy a közvetítés a lakosságot rendkívül módon kizsákmányolja, vagy általában a parcellázás feltételei olyanok, hogy azok mellett a vevők boldogulása legalább is kétséges, sziveskedjék a szükséges intézkedéseket megtenni oly irányban, hogy a kizsákmányolás az anyagi romlásukat előidéző vételektől tartózkodjanak.

Megjegyzem, hogy kétség esetén, ha az érdekeltek főszolgabíró ur utján hozzám fordulnak, hajlandó vagyok kieszközölni, hogy a feldarabolandó birtokokat állami szakközvegek megbecsüeljék s ez által segédkezet vélek nyújtan ahhoz, hogy a parcellázás feltételei s a parcellázandó föld várható hozama közti helyes arány felderíthessék.

A közérdekű parcellázásokat kölcsönöknek kieszközölésével is támogatni kívánván, a kormány utján jelzalog kölcsönök kieszközölése iránti közbenjárásomat is kilátásba helyezhetem, azonban tekintettel a mai nehéz pénzügyi viszonyokra, csak ott, ahol a vevők a vételár 25 százalékát készpénzben lefizetni képesek, az eladók pedig lehetőleg záloglevelekben fogadnak el a vételarat.

Ott, ahol a birtokfeldarabolást a kizsákmányolás érdekében állónak látom, a feldara-

kor értek éppen Szabó mama elé, aki szerette volna átölelni őket.

— Jöjjetek ide gyerekek, talán jó lesz pihenni is egy keveset!

A háttérben pedig az öreg Szabó öblös hangja hallatszott:

— Ide, ide öcsém az asztalunkhoz, nem fog ártani egy kis frissítő!

Muff csak mosolygott ezen a bizalmas megszólításokon. Azonban arra gondolt, hogy ez vidéken biztosan így szokás. És szokásnak valóban nem rossz, mert a kadét egy félóra múlva felkiáltott, hogy tyuhaj, sobase halunk meg. A cigány ugyanis ekkor huzta, hogy csak egy kis lány van a világon. Elvira pedig amíg belebámult az asztalukon lobogó gyertya fényébe, azon tűnődött, hogy milyen nagyszerű gyerek ez a kadét és hogy ilyen boldognak nem érezte magát még sohase.

Valóban ez a gyönyörű nyári éj felejthetetlen maradt mindkettőjüknek, mert ezen a nyári éjjelen egy láthatatlan kéz finom aranyhálót szőtt lelkük köré. Ez a finom aranyháló azonban rendesen oly erős, hogy azt az idő és az élet viharai sem képesek összekuszálni. Ott lebegnek örökre álmaink felett, ennek a forró nyári éjszakának örök szép emlékei.

Másnap délután szokatlan jelenetek játszódtak le Szabóék máskor csendes portáján. Farkasvölgyi Máté erősen kikelt az ellen, hogy az ő határozott tiltakozása dacára is elmentek a diákok mulatságára.

— Hát miért nem jött el maga is, — ellenkezett Elvira.

— Azért, mert nincs értelme, hogy esküvőnk előtt pár héttel diágyerekek között ugrán-

bolás műszaki és jogi munkálatainak ingyen elvégzését is közvetíthetem a földművelésügyi kormánynál.

Arra törekszem tehát s e célokom keresztülvitelében számítok főszolgabíró ur támogatására, hogy a közérdekű parcellázásoknál a vevők a költségek jelentékeny részétől megkíméltesse, költségeknek a földművelésügyi tárca által leendő viselése által támogatassanak, másrészt a kizsákmányolás felvilágosítása által elejét kívánom venni minden olyan parcellázásnak, mely túlságos árakat szab s ez által a parcella vevő boldogulását kétséges, vagy lehetetlenné teszi.

Nagyvárad, 1907. évi július hó 30.

Glac,
főispán.

Biharmegye kizsákmányolás ellenében örömmel fogadják a főispán intézkedését, amelynek ha kellő eréllyel érvényt szereznek a főszolgabírók, tetemes anyagi károsodástól mentik meg a gazdaközönseget.

Nagy bélyeglopás.

Ötvenezer korona kár.

A becsapott postatakarék.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, augusztus 2.

Nagy bélyeglopás ügyében folytat vizsgálatot napok óta a budapesti főkapitányság. A lopást egy kereskedő cég kárára két alkalmazottja követte el, akiket a rendőrség az éjszaka letartóztatott. Az eset részletei a következők:

Spitzer Bernát és társai kézműáru cég, amelynek a Sas-utca 35. szám alatt van az üzlete, a napokban feljelentést tett a főkapitányságon, hogy már régebb idő óta rendszeresen lopják az üzleti levelezésre beszerzett levélbélyegkészletet, amely a cég nagy üzleti forgalma mellett mintegy százezer koronát érő különböző levélbélyegekből állott. A cég az ellopott bélyegek értékét ötvenezer koronánál nagyobbra becsülte. A feljelentés folytán a rendőrség megindította a nyomozást. Detektívek figyelték meg a cég alkalmazottait, mert kétségtelen volt, hogy ezek közül követték el a lopást. Csakhamar megállapították, hogy a tol-

dozzunk. Különbözn is azt remélem, hogy az a nő, akit én egy komoly életre társul választottam, nem vágyik ugrádozó gyerekek közé. És éppen ma kellett nekem ilyen kellemetlen híreket hallanom, amikor egy örvendetes ujságot akartam közölni.

— Mi az, mi az? — érdeklődött Szabóné.

Farkasvölgyi megtörülte izzadt homlokát.

— A magyar tudományos akadémia rendes tagjának megválasztattam.

A kis szobában nagy csendesség lett erre. Szabóné azon gondolkodott, hogy jó lesz ezzel az emberrel csinálni banni. A kadét úgy sem veheti el Elvirát, mert kauclójuk nincsen, kár lenne hát ilyen jó parthiet elszalasztani. Elvira azonban azon töprengött, hogy a magyar tudományos akadémia se tudja megválogatni, hogy kit választ be rendes tagnak. Ha tőle függne, inkább Muff kadét nyerte volna el a koszorút. Végre Szabóné megtörte a szótlanyságot.

— Maga Farkasvölgyi az egyszer igazságtalan volt velünk. Hadd mulasson utoljára Elvira még egyet. Ráér elzárkózni a világtól akkor is majd, ha egyszer asszony lesz, Helyesebb lett volna és tapintatosabb, ha maga is eljön velünk.

Farkasvölgyi erre nem válaszolhatott, mert az ajtón erősen kopogtatott valaki és mindnyájan kíváncsian néztek oda, hogy ki jön most vajjon. De minő nagy volt meglepetésük, mikor a kinyitott ajtónál egy tisztiszolgát pillantottak meg, aki kezében egy óriási virágcsokrot tartott.

— Szabó Elvira öngyűlöletének kezeit csókolgatja Muff kadét ur és küldi ezt a kis virágot.

Elvira örömeiben majdnem elszitította magát. Oda akart rohanni, hogy átvegye a kedves ajándékot, de édesanyja visszatartotta.

vaj *Valentin* József harminckilenc éves pénztáros és *Mozsigai* Irma 29 éves hivatalnoknő. Mindakettő esztendőnk óta alkalmazottja a cégnek. Mindenkor megbízható, szorgalmas hivatalnoknak tartották őket, akik pontosan végezték dolgaikat. Főleg a pénztárosban bíztak meg, mert a pénztárt példás rendben vezette és egy fillér hiány sem mutatkozott sohasem a kezelése alatt.

Valentin sokkal okosabb volt sok pénztáros társánál, akik sikkasztás útján akarnak gyorsan meggazdagodni. Ő úgy vélte, hogy a könnyű pénzszerzésnek bár lasabb, de biztosabb módját találta ki. Ő kezelte a cég levélbélyegkészletét és *Mozsigai* Irma hivatalnoknő végezte a levelezés expedálását. A pénztáros megbeszélte a hivatalnoknővel, hogy közösen meglopják a levélbélyegkészletet. Mindennap bizonyos összegű bélyegot fognak félrerakni s tekintve azt, hogy a cég esztendőnként közel ötvétezer koronát költ levélbélyegre, nem lesz feltűnő a lopás. A megbeszélte terv szerint nyomban meg is kezdték működésüket.

Az ellopott levélbélyegek értékesítésére két módot használtak. A bélyegok egy részét a postatakarékpénztár koronás úrlapjaira ragasztották és ezeket beküldötték a postatakarékpénztárhoz. Mindakettő a maga nevére állított ki takarékpénztári könyvet és napról napra küldötték be az úrlapokat, teleragasztva bélyegekkel. Külön könyvet állított ki a cég nevére is és erre a számlára is nagymennyiségű bélyegot küldtek. A postatakarékpénztárban feltűnt a sűrű bélyegbetét és telefonon kérdést intéztek a céghez, vajjon az ő tudtával történik-e a témérdek levélbélyegnek ily módon való értékesítése. A telefonnál éppen akkor *Mozsigai* Irma volt, aki megnyugtatta a postatakarékpénztár igazgatóságát, hogy a cég maga helyezi el a bélyegbetéteket.

A lopott bélyegoket más módon is értékesítették. Vidéki és külföldi cégeknek árukat rendelték, amelyekért bélyegokkal fizettek. Ezeket az árukat azután potom áron értékesítették. Sokszor a cég nevében is bélyegokban fizettek. A tényállás felderítése után a rendőrség az éj-

— Egy lépést se Elvira! Ezt a virágot neked nem szabad elfogadni. Végül is te menyasszony vagy és ha nincs semmi abban, hogy tegnap egy nyilvános mulatságon részt vettél, annál jelentőségtejesebb lehetne ennek a csokornak elfogadása. — Azzal oda fordult az álmélkodó tisztiszolgához.

— Mondja meg a kadét urnak, hogy sajnáljuk, de a csokrot vissza küldjük.

— De anyám! — kiáltott Elvira.

— Semmi dol tudod te már, hogy amit én egyszer kimondok, az ellen nincsen de.

A szolga összevágta a bokáját és sarkon fordult. Elvira bánatosan kísért szemeivel a távozót és mikor az becsukta maga után az ajtót, úgy érezte, mintha boldogságának kapuját zárnák be örökre.

Azért öreg emberek sem emlékeznek arra, hogy olyan szép menyasszonyt láttak volna életükben, mint amilyen volt Szabó Elvira. Harminc fogat robogott végig a városon, tiz fehér ruhás nyoszoló lány volt, egyik szebb mint a másik, mégis mindenki azt a megjegyzést tette a menet után, hogy jaj de szép volt a Szabó Elvira.

Hófehér ruhájában valóban úgy nézett ki, mint mikor egy virágzó almafa lengedez a májusi szellőtől. Arcán nem volt sem öröm, sem bánat. Csak akkor lett egy árnyalattal halványabb, mikor egy utca szögletén egy kadétot pillantott meg, aki feszesen szalutált neki.

De ki törődik ilyenkor egy villanó szempillantással; ki törődik a hulló csillagok sorsával; ki törődik egy leányszív szétfeszülő álmaival.

szaka letartóztatta *Valentin* József pénztáros és *Mozsigai* Irma hivatalnoknőt. Azonkívül házkutatást tartottak *Valentin* Szív utca 20. s. ámu és *Mozsigai* Izabella-utca 71. számú lakásán, ahol több bűnjelet találtak. A lopást a leány beismerte, a pénztáros ellenben kijelentette, hogy a lopásról még csak nem is tudott.

Elfogták a rabkatonát. Harc a rendőrökkel. Tóth Jánost Aradra szállították.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 2.

Az aradi vár börtönéből az elmúlt héten — mint az *Aradi Közlöny* megírta — megszökött egy *Tóth* János nevű rabkatoná. A szökevény zseniális tervet eszelt ki, hogy börtönnek ajtója megnyíljék előtte. *Tóth* ugyanis rózsás ígéretekkel rávette a börtönőrt, egy *Szeiler* Ignác nevű katonát, hogy szabadítsa ki a börtönéből. A börtönőr, mint a vizsgálat kiderítette, éjnek idején kivette a magánzárka ajtajához erősített zár srófjait, a zárat az ajtóról levette és megnyitotta a rabnak a zárka ajtaját. *Tóth* erre kiosont börtönéből és a sáncon leászva eltűnt az éjszaka sötétjében.

A szökést azonnal észrevették, mert a börtönőr a forma kedvéért utána lőtt *Tóth* Jánosnak. Az esetről még akkor nyomban értesítették a rendőrséget, amely széles körű nyomozást indított a szökevény rabkatoná kézrekerítése iránt. A várparancsnokság is több őrzőjáratot mozgósított a vár területén és környékén, de a szökevényt nem sikerült elfogni.

A rendőrség másnap *Tóth* János személyleírásával távirati megkeresést intézett a kecskeméti rendőrséghez, hogy *Tóth* János 13-ik ezredbeli huszárőrmester odavaló illetőségű-e. Még aznap megérkezett a válasz, hogy Kecskeméten ismernek egy *Tóth* János nevű többször büntetett, közveszélyes utonállót. Az aradi rendőrség erre kérdést intézett Kecskemétre, hogy ott laknak-e *Tóth* szülei. A kecskeméti rendőrség válaszában értesítette az aradi rendőrséget, hogy egy *Tóth* János nevű embernek tényleg Kecskeméten laknak a szülei, de nem tudja, hogy az a *Tóth* János azonos-e az aradi vár szökevényével.

Ezalatt a vizsgálat szigoruan tovább folyt. Most már a kecskeméti rendőrség vette a kezébe az ügyet, mert alapos volt a gyanu, hogy *Tóth*, aki tényleg kecskeméti illetőségű, csakugyan Kecskeméten tartózkodik.

Ma azután távirat érkezett Kecskemétről, amely tudatja, hogy *Tóth* Jánost, a 13-ik huszárezred őrmesterét ma reggel elfogták. A kecskeméti rendőrség hosszas nyomozás után kiderítette, hogy a szökevény rabkatoná szüleinek házában rejtőzködik. Ma reggel a rendőrök megszállották a ház környékét. *Tóth* Jánost figyelmeztette az apja, hogy a rendőrök nyomában vannak. A huszárőrmester menekülésre gondolt. Alig hogy kilépett az udvarra, a rendőrök elfogták és el akarták hurcolni.

Elkeseredett küzdelem fejlődött ki a tagbaszakadt rabkatoná és a rendőrök között. *Tóth* János ellenszegült a rendőröknek, néhányat közülök a földre tepert és hosszas küzdelem után sikerült újra megugrania.

Tóth János tudva, hogy a házat rendőrök veszik körül, nem is kísérelte meg, hogy az utcán át meneküljön. A kerítésen át a szomszédos házba ugrott, majd több udvaron és kerítésen keresztül igyekezett a rendőrök elől menekülni. A rendőrök mindenütt nyomában vol-

tak a szökevénynek és addig hajsolták, míg a futásba elfáradt és megadta magát. *Tóth* Jánost a rendőrök felkísérték a városházára, ahol erős őrizet alatt tartották.

A rabkatoná elfogatásáról értesítették a Kecskeméten állomásozó 13-ik huszárezred parancsnokságát, amely őrzőjáratot küldött a városházára. *Tóth* Jánost ezután a huszárlaktanyába szállították. Az ezredparancsnokság táviratilag értesítette az aradi várparancsnokságot, hogy *Tóth* János kézrekerült és hogy még ma Aradra szállítják.

Ma este erős katonai fedezettel megvasalva hozták Aradra a szökevény rabkatonát. — A városon végig kísérték a volt huszárőrmestert az aradi várba, ahol magánzárkába csukták és két szuronyos katonát állítottak cellája elé. A haditörvényszék nemsokára fog ítélkezni *Tóth* János felett, akire szökése miatt súlyos büntetés vár.

Gyere haza, Róza!

A telefon, mint olyan.

Aki a postának adós.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 2.

Schönberger bárónéval még mindig kell a magyar hatóságoknak foglalkozniok. A nagy Róza egy külföldi fürdőhelyen üdül, de a szelleme itt van.

Szóles kiterjedésű összeköttetéssel révén, még a m. kir. postával is valamilyen pénzügyi viszonya volt. Hatvanöt koronával és néhány fillérral maradt adósa a postának. Nem akarja ezt a summát megfizetni s azért a kincstár porli.

A járásbírósi tárgyalásra ezzel az idézéssel citálták meg:

15055 IDÉZÉS. 1—1

1907. Sp. VI. 1505/1. A budapesti VIII.—X. ker. kir. járásbírósi közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstári jogügyigazgatóság a m. kir. postakincstár képviseletében felperesnek, báró Schönberger Béláné szül. Wallenstein Róza alperes elleni 65 kor. 83 fill. s jár. iránti keresetének sommás tárgyalására 1907. évi szeptember hó 4. napjának d. e. 9 órája ezen bíróságnál (VIII., Üllői-ut 54. sz. I. em. 10. ajtó) kitűzetett és ismeretlen tartózkodású báró Schönberger Béláné szül. Wallenstein Róza alperes részére dr. Kirchnopf Fe enc ügyvéd ügygondnokul kirendeltetett.

Felhivatik ennőfogva ismeretlen tartózkodású alperes, hogy ügyének célszerű védelme iránt a részére kirendelt ügygondnokot kellően utasítsa, vagy a tárgyalásra személyesen vagy más megbízottja által megjelenjen, mert különben mindezek elmulasztásának következményeit magának tulajdonítsa. Kelt Budapesten, 1907. évi június hó 5. napján.

A budapesti VIII.—X. ker. kir. járásbírósi.

A postakincstár hátralékos telefondijért perli a bárónét. A hátralék néhány korona, a többlet terheli a bárónéna ama könnyelműségét, hogy amikor a tolonclevelet neki kézbesítették, nem jutott eszébe, hogy neki a telefonbérletet is fel kell mondani. A postakincstár tudniillik nincs nexusban a belügyminiszteriummal, sem a rendőrkapitá ysággal. A törvény pedig éppenséggel nem intézkedik, hogy akit kitoloncolnak, előbb kötelezve van a telefondíj befizetésére, illetve a telefonbérlet felmondá-

sára. E precedens bizonyosan javítani fog a helyzeten. A postakincstár a bérletre vonatkozó írást köteles lesz megtoldani egyetlen szakasszal. Így:

A bérlet eltoloncolása esetén a telefon-bérlet felmondottnak tekintendő.

SZINHÁZI REGÉNY,

melyben elmondatik, mily nehézségekbe kerül egy kardalosnő szerződésének és mily komor felhők tornyosulnak ebből kifolyólag Arad társadalmának egén. A regény híven ecseleli a sötét intrikákat, amelyek vörös fondáknak huzódnak végig a városon a Magyar Királyság a járásbírók épületéig.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2

Méltóztassanak megengedni, hogy néhai Jókai Mórnak némi konkurenciát csinálva, egy sötét regényt írjunk le az alábbi sorokban. Sötétet, miként az éj, avagy a feketekávé, idegizgatót, mint egy orfeumhölgy és fordulatost, mint egy kergetőben szenvedő birka. A regény, amint az a francia íróknál is szokás, a színház körül forog s méltán adhatunk volna neki azt a címet is: *Hol az igazság mostanában?* Mi azonban a rövidség okáért inkább a fenti címet adtuk neki.

A regényt fejezetekben fogjuk előadni, amint alább következik.

Merénylet a tengerpartján.

A tenger kötelességtudóan morajlott. A habok haboztak, Szendrey Mihály szintén habozott. Amint azt az élesesü olvasó máris kitalálta, mindez Abbáziában történt, ahol az emberek tengerileg szoktak fürdeni. Hogy Szendrey Mihály nem ezt tette, hanem habozott, annak egyszerű oka van. A színigazgató ugyanis afőött tündött, hogy alsózni menjen e, avagy inkább levagdossa értékpapírjairól a kupónokat. Eppen elhatározta, hogy e két dolog közül inkább a délutáni alvást választja, mikor a láthatáron egy ismert aradi fiatalember alakja tűnt fel. A feltűnő fiatalember egyenesen Szendrey felé tartott és e kérdéssel támadta meg az ártatlan színigazgatót:

— Miska, vagy szerződted, vagy nem!

Engedje meg ezután a nyájas olvasó, hogy Jósika Miklós báró irótársam módszere szerint a kies multba vezesse vissza a kies multban ugyanis meg fogjuk lelteni az aradi fiatalember kérdésének magyarázatát.

A kies multban történt ugyanis, hogy Szendrey Mihály H. Fekete Arankát nem szerződte tagjai közé. A dologból ennek folytán pör lett, amelyet Szendrey megnyerő modora folytán megnyert. A kiváló színigazgató ezután buzgóan folytatta H. Fekete Aranka nem szerződését, ami arra indította a színésznek ismerőseit, hogy lépéseket tegyenek Szendreynél a szerződés tárgyában. Erre vezethető vissza a tengerparti támadás is, amelyet Szendrey közismert mosolya kíséretében a következő szavakkal háritott el:

— Fiam, most egészítem ki a kart 16 tagra. Tizenhetediknek, azaz végtagnak szerződtem a pártfogotad! Majd beszélünk a dologról, ha viszsza megyek Aradra.

Szendrey Mihály ezután elhatározásához híven elment fürödni. A fiatalember ellenben elment alsózni.

Zárt ülés a Rákócziaknál.

Történt ezalatt Aradon, a Magyar Királyság címzett vendégfogadóban, hogy a Rákóczi asztaltársaság tagjai sajnosan konstatálták a színművészetnek folytonos hanyatlását. A zsiros és sikamlós francia darabok, valamint a személyzet ki nem elégitő volta egyaránt csorbát ejtettek a művészetben.

— Itt tenni kell valamit! — szóltak a választmányi tagok, és zárt ülésre hívták össze a választmányt.

A zárt ülés lefolyásáról nem derültek ki részletek. Csupán az derült ki, hogy a választmány megbizta Müller Károly országgyűlési képviselőt, menjen el Szendreyhez és ajánlja neki H. Fekete Aranka szerződését.

A regényírói igazság kedvéért ki kell jelentenünk, hogy a választmány ezen határozatáról nem győződhetünk meg teljesen. Amint már említettük, a regénynek az is lehetne a címe: *Hol az igazság mostanában?* Könnyen meglehet tehát, hogy az igazság a fenti, egyoldalú információ alapján megirt fejezetben nem található. De azért ezt is meg kellett írni, mert ez hozzátartozik a regényhez.

A kételkedő színigazgató.

Ez a fejezet az ugynevezett vagylagos fejezetek közé tartozik. A modern regényirodalomban teljesen új műfaj ez, melyet melegen ajánlunk a súlyosabb problémákkal foglalkozó íróknak. E fejezetben ugyanis verziók szerint fogjuk az eseményeket felsorolni.

Első verzió: Nem történt semmi, de Szendrey hazajött Abbáziából.

Második verzió: Szendrey hazajött Abbáziából, de ezzel szemben történt valami. Müller Károly ugyanis felhívta az igazgatót H. Fekete Aranka szerződésére, de tagadó választ kapott.

Harmadik verzió: Müller nem is szólt Szendreynek, tehát nem is kapott tagadó választ.

Negyedik verzió: Nem is Müller szólt Szendreynek, hanem Varjassy Lajos.

Ötödik és utolsó verzió: Ennek meséje van. Az Abbáziában feltűnt fiatal ember ugyanis elment Szendreyhez és ismét felszólította szerződésére. Szendrey erre állítólag a következőket mondotta:

— Fiam, nem lehet! Itt volt Müller Károly. Elmondta, hogy a Rákóczi asztaltársaság választmánya nevében arra kér, hogy szerződtessem H. Fekete Arankát. De egyuttal, mint magánszemély felhívott, hogy ne szerződtessem. Ez titok, fiam, de neked elmondom!

A fiatalember természetesen közölte a dolgot H. Fekete Aranka férjével, aki viszont többeknek elmondta a történeteket.

Visszavonhatatlanul utolsó verzió: Az ötödik verzióból nem is igaz semmi.

Bűn és büntetés.

Az ötödik verziót, amint említettük, az aradi fiatalember elbeszélése alapján H. Fekete Aranka férje többeknek elmesélte. Így történt, hogy Müller Károly is meghallotta, mit fognak reá. Azonnal felelősségre vonta tehát a köszívű színigazgatót, aki röviden kijelentette:

— En mondtam? Toronygomb legyen, ha mondtam! Nem igaz!

Ezekután a színésznek férjét vonták kérdőre, aki röviden a következőket válaszolta:

— Kérem, nekem a fiatalember mondta!

Ezekután a fiatalembert vonták kérdőre, aki röviden így felelt:

— Kérem, nekem Szendrey mondta!

Most tehát az a kérdés: *Hol az igazság mostanában?* Amint értesülünk, ezt a kérdést az aradi kir. járásbíró fogja megoldani, az a bizonyos járásbíró, ahevá a szenzációs regény már legközelebb Müller Károly egy feljelentése kapcsán kerül.

Morál.

Mindezekből nem derül ki semmi, csupán az, hogy kardalosnót szerződteni igen nehéz, sőt még annál is sokkal nehezebb. Kiderül továbbá, hogy szerződéses ügyekben nem jó beleavatkozni. Kiderül végül, hogy Müller Károly a legkisebb inkorrektéssel sem hagyja meggyanusítani magát, noha világos, hogy senkinek nincs is ilyen szándéka. Nem derül ki ellenben, hogy mondott e valamit Szendrey, vagy nem?

Mindezekből az a morál, hogy a színigazgatók és a fiatalember ingtagok, mint ama bizonyos asszony, akiről ezt a nóta konstatálja. Ez az inga-

tagság azonban csak az egyik félre vonatkozik. Vagy az igazgatóra, vagy a fiatalemberre.

Hogy pedig a regény egész modern legyen és súlyos problémával végződjék, fel kell vetnünk a kérdést:

— A színigazgató ingtag, vagy a fiatalember?

A megfejtők között egy kardalosnő füzőjét soroljuk ki.

Millió aranybányavásár.

Schusztter Henrik dr. bányája.

Jön a német pénz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

Az Aradmegye határán fekvő Zám község határában már a közeli jövőben nagy átalakulások történnek. A zám hegyekben ugyanis folytatódik az az aranytartalmu kőzet, amely a brádi és kristyóri bányák jövedelmezőségét biztosítja. Amíg azonban a Rudai 12 apostol bányatársulat a gazdag aranytartalmu kőzet kifejlesztésében, zúzásában és iszapolásában segítségül veszi a fejlett technika minden eszközét, addig a zám aranybányában eddig meglehetősen primitív gazdálkodás folyt. Természetes, hogy ilyen módon nem is fizeledött ki tulságosan a bányák művelése.

Nemrégiben egy német konzorcium alakult Frankfurtban arra a célra, hogy Magyarország ércben gazdag vidékein bányákat szerezzen. A társulat egyik kiküldöttje így került Zámra, ahol meglepetve vette észre a gazdag réz és aranytartalmu kőzetet.

A bányák eddigi tulajdonosaival csakhamar meg is kezdték az eladások iránti tárgyalásokat. Amint zám tudósítónk írja, a tárgyalások nemrégiben eredményre is vezettek s a frankfurti konzorcium egy millió kétszáz ezer koronáért megvette a bányákat. A bányák nagyrészenek tulajdonosa eddig Schusztter Henrik dr. volt, akire a vételárból közel egymillió korona jut.

A német konzorcium már legközelebb megkezdi a bányáknak modern berendezését. Hatalmas zuzó és iszapoló telepet fognak berendezni s a brádi és kristyóri bányák mintájára fogják a gazdálkodást folytatni. Az új vállalat részvényeit a frankfurti tőzsdén fogják jegyezni. Az egész vállalkozásnak egyetlen kényes oldala a munkáskérdés, mert a környékbeli munkások a Zám körül fekvő erdőkben igen jó díjazást kapnak sokkal könnyebb munkáért, mint a melyet a bányában kellene végezniök.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Novák Irén szerződése.** Az aradi színházi szezon szenzációs szerződés felbontással végződött. Egy szerepből származott nézeteltérés folytán H. Novák Irén, a társulat kiváló vigjátéki szubrettje megvált a társulattól. A sajtó és a nagyközönség nem szívesen látta a művésznő távozását, de az adott esetben Szendrey igazgató álláspontját helyeselte. Mint értesülünk, a félreértések elsimultak és Novák Irén már a napokban, mint az aradi színház társulat szerződött tagja lép fel a vásárhelyi színpadon.

* **Az olasz gyermekopera Aradon.** A tavasszal nagy sikerrel vendégszerepelt Aradon Guerra tanár gyermekopera társulata. A nagy siker

birta rá Szendreyt, hogy újból vendégszerepeltesse a kis művészeket. A gyermekopera augusztus 10 től hat estén át tart előadást a nyári szinkörben. A kis művészek három hónapon át játszottak Konstantinápolyban és onnét is érkeznek Aradra. Első este *Carment* adják, melyben első alkalommal is legnagyobb sikerüket aratták.

* Szendreyék Vásárhelyen. Szombaton nyílt meg a hódmezővásárhelyi nyári szinkör, melyben Szendrey Mihály aradi színtársulata tart nagy érdeklődés mellett előadásokat. Lehár bájos operettjével, A vig özvegygel mutatkozott be a társulat. *Kállay* Jolán ig özvegyével egyszerre meghódította a közönséget, sokat tapsoltak *Leővey* Dani'ójának, *Horti* Zéta Mirkójának és *Zalay* Margitnak. A drámai társulat *Butti* Luciferjében mutatkozott be. A darab nagy sikert aratott s megérdemelt elismerést hozott *Kesztlernek*, *Hunyadynak*, *H. Harmath* Józsnak és *Hortinak*. A vásárhelyiek nagyon megszerették Szendrey társulatát, nap-nap után megöltik a színházat és ismerve Szendrey műsorát, a vásárhelyieknek mindenben élvezetes színházi szezonban lesz részük.

A temesi háborúság vége.

Hofbauer Árpád mindent visszavont.

Elégtétel Joanovich alispánnak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2

Az évek óta tartó háborúság Joanovich Sándor temesmegyei alispán és ellenségei között ma véget ért. Hofbauer Árpád volt aljegyző, aki egy *Nemezis* című röpiratban és több *Memento* aláírásu cikkben a legélesebben támadta az alispánt, most nyilatkozatot tesz közre, amelyben valótlanságokat jelenti ki a Joanovich ellen hangoztatott vádak és ünneplésen bocsánatot kér Temesmegyének alapítójától.

Hofbauer nyilatkozata, amelynek közlésére az alispán kérte fel szerkesztőségünket, egész terjedelmében így hangzik:

Alolított ezennel kijelentem, hogy a „Nemezis” című röpiratnak úgy az „Arad és Vidéke” című napilapban „Memento” aláírással Joanovich Sándor temesvármegyei alispán urat támadó cikkeknek szerzője én vagyok.

Beismerem, hogy a röpiratot és a jelzett cikkeket azért irtam és az alispán ur elleni feljelentéseket azért tettem, mert a hivatalvesztésre szóló véghatározat bennem a legmagasabb fokú elkeseredést szülte. S minthogy a röpiratnak legsúlyosabb vádjá, az alispán ur adósságainak kifizetési módjára vonatkozólag több oldalról oly biztosítást nyertem, hogy teljes bizonyítási anyaghoz rendelkezésemre állani, ezen az alapon engedtem magam oda sodorni, hogy az alispán ur ellen támadólag fellépjek.

Miután most, amikor a bizonyítási anyagra szükségem van, azt megszerezni nem tudom, miután ilyenkor az előttem nyilatkozatot tett egyének nem bírnak, s így szomorúan győződtem meg arról, hogy a különféle nyilatkozatokkal tévuttra vezettem, s minthogy a röpirat, valamint feljelentéseim egyéb pontjainak való lauságáról is meggyőződtem, megnyíltak szemem.

Ennek folytán az alispán ur közismert, nemes lelkületéhez appellálok, amidőn ezennel ünneplésen bocsánatot kérve, az iránt esedezem, hogy az ellenem folyamatba tett és netán a jövőben teendő bünvádi, esetleg sajtóügyi feljelentéseket visszavonni kegyeskedjék és ezen önként adott elégtételt magában foglaló nyilatkozatomat bírói marasztaló ítélettel egyenértékű elégtételnek elfogadni méltóztassék.

Temesvár, 1907. évi július hó 31-én.

Hofbauer Árpád.

E lojális nyilatkozattal befejeződtek azok az ellenségeskedések és hercehurcák, amelyek hosszabb időt át földúlták a vármegye békéjét.

Szerelmi vallomás az oroszánok közt.

Az állatszeliiditő bolondja.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 2

A budapesti uri társaságban most egy különös szerelmi kalandról beszélnek, amelynek hősnője a Beketow cirkusz oroszánzeliditője. *Miss Heliot* és a fővárosi aranyifjuság egyik fölöttébb ifju tagja. A bohó fiatalember elkövette azt a könnyelműséget, hogy beleszeretett a kiváló nőbe, aki esténként kilenc oroszánjával háborzongató mutatványokat végez a cirkusz porondján, amelyet ez alkalomból mindig erős vasráccsal vesznek körül.

Bár a szerelem taláékony, a szerelmes fiatalember sehogy sem tudta módját ejteni annak, hogy szíve hölgyével személyesen megismerkedhessen. Érzelmét azonban mégis tudomására hozta azokban az áradozó levelekben, amelyeket a nap különböző szakaiban, de mindenkor egyforma lelkesedéssel és forró szerellemmel írt meg. A hordár-ípar a Beketow cirkusz táján az utóbbi időben éppen e szerelmi ügyből kifolyólag nagyon fellendült. Aranyért sem lehetett sohasem hordárt kapni, mert ama bohó ifju, akiről ez a történetke regél, reggeltől estig mozgósította valamennyit, s ezek egy egy diszkrét levéllel a zsebökben egész nap futkostak a művésznő után.

Kétségtelen, hogy minden levelet kézbesítettek a bátor oroszánzeliditőnek, aki azonban, amint bebizonyosodott, nem volt elég bátor ahhoz, hogy a szerelmes ifju szeméibe nézzen. Vagy talán meg volt a bátorsága hozzá, de éppenséggel nem volt kíváncsi a kis tolatkodóra, akinek leveleit utóbb már szinte olvasatlanul dobta félre.

A sok sikertelen ostrom után tegnap végre merész tette szánta el magát a szerelmes fiatalember. Rendes szokásához híven tollat és papírt ragadott, s a következő levelet írta *Miss Heliot*nak:

„Imádott művésznő!

Tudom, hogy milyen sorra jutnak Ön-höz intézett leveleim, de még egy utolsó kísérletet teszek. Miután eddig, bár eleget könyörögtem érte, sohasem nyújtott alkalmat arra, hogy érzelmeimet előszóval tolmácsoljam, ma este b-fogok hatolni abba az oroszánkretchebe, amelyben Ön művészi produkcióit végzi s a fenevadak között, a közönség szemeláttára fogok lábaihoz borulni és szerelméért esdekelnéi.”

A művésznőnek, mikor a levelet közvetlen az előadás előtt kézbesítették, feltűnt az írás rövidsége és figyelmére méltatta. Amint elővasta a kusza sorokat, rendkívül megijedt, mert attól tartott, hogy a szerelmétől meghibbant ifju tényleg végrehajtja szándékát. Azonnal az inspekción rendőrtisztviselőhöz sietett, átadta neki a levelet s arra kérte, hogy akadályozza meg a dolgot, mert ő az esetleges szerencsétlenséget nem veszi a lelkére.

A rendőrtisztviselő természetesen rögtön mozgósította a cirkuszban levő polgári rendőröket, akik lesbeállottak a kretc ajtajánál és várták a bátor szerelmeit. Türelmüket siker koronázta, mert hamarosan megállapították, hogy egy fiatal uri ember feltűnő idegességgel ólalkodik a lezárt ajtó körül. Feltűnés nélkül fel szólították tehát, hogy kövesse őket. A fiatal ember szó nélkül engedelmeskedett, s néhány perccel később az inspekción rendőrtisztviselő előtt állott.

— Ön írta ezt a levelet *Miss Heliot*nak? — kérdezte az inspekción.

A fiatalember átvette a levelet, megnézte s miközben visszaadta, röviden csak annyit mondott:

— Én!

— S ön ragaszkodik feltett szándékához és behatol az oroszánok közé, hogy szerelmet valljon a missnek?

A bohó ur kissé elgondolkozott, majd látva a komikus helyzetet, amelybe jutott, nevetni kezdett.

— Hát azt hiszi, hogy megbolondultam?

A kijelentés után slettek hírül vinni *Heliot* kisasszonynak, aki mindaddig nem volt hajlandó megkezdeni az előadást, amíg megnyugtató választ nem kap.

Mikor elmondták neki az esetet, a miss ajkbigyesztve szólt:

— Hát ez is férfi? . . .

S aztán kedvetlenül lépett a kretche, hogy megkezdje mutatványait az oroszánokkal.

Ki a selyem?

Frivol akták a járásbiróságnál.

Egy ujságcikk következményei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

Az aradi kir. járásbiróság előtt ma délelőtt egy érdekes és pikáns izü büntető-pör tárgyalása kezdődött meg. Ezelőtt mintegy harmadfél hónappal történt ugyanis, hogy az *Aradi Hétfői Ujság* hasábjain *Sarló* aláírással egy cikk jelent meg, amely a kitarított férfiú spiciesének találó rajzát adta a közönség elé. A humoros hangú cikk írója egy a magasabb *courtisane*-ok körében uraskodó férfit, műnyelven: selyemfiut mutatott be, aki éjjelét, nappalát jószívű és könnyűvérű színésznők között tölti, igénybe véve azoknak anyagi áldozatkésztségét is.

A cikknek nem várt eredménye lett. Egy aradi fiatal ember, *Solymos* Ferenc ugyanis többektől úgy értesült, hogy a cikkben leírt alakot a városban többen benne válik felismerai s hogy *Horovitz* Gusztáv hírlapíró, a lap felelős szerkesztője egy nagyobb társaság előtt, hol több színész és színésznő is volt jelen, azt állította volna, hogy a cikk reá, *Solymos*ra vonatkozik. *Solymos*, aki tényleg többször megfordul a színház táján, ezen értesítés folytán először *Horovitz*ot, majd a cikk íróját, *Kaszab* Géza hírlapírót vonta felelősségre. Mindkét helyen azt a választ kapta, hogy a cikkben az ő neve nem volt megemlítve s akinek nem inge ne vegye magára.

Solymos Ferenc azonban jóbarátai unszolására mégis szükségesnek tartotta, hogy ebben az ügyben bírói döntést provokáljon. Feljelentette tehát rágalmasz címén *Horovitz* Gusztávot, feljelentésében azt állítván, hogy *Horovitz* több tanu előtt reá vonatkozóan jelentette ki a cikket. Feljelentette nyomtatvány útján elkövetett rágalmaszért *Kaszab* Gézát is, bejelentvén egyúttal, hogy a pör során olyan tanukat fog állítani, akik reá is mertek a cikk soraiból.

A *Horovitz* elleni per ma délelőtt került tárgyalásra *Bozóky* Mátyás aljársbíró előtt. *Horovitz* Gusztáv kihallgatása során kijelentette, hogy ő a *Solymos* nevét nem említette. A cikket — bohém társaságban lévén, — mint érdekességet, felolvasta, de egyáltalában nem beszélt arról, mintha a cikk valakire vonatkoznék.

A megjeleni tanuk: *Farkas* Ferenc hírlapíró és *Schattlesz* Mór egyértelműleg azt vallották, hogy nem tudnak róla, mintha *Horovitz*

egyáltalában említette volna a Solymos nevét. A társaságban voltak, akik tréfálkozva felvetették azt a kérdést, hogy nem Solymosra vonatkozik-e a karcolat, de határozottan senki sem állított ilyet.

Solymos Ferenc ezután új tanukra hivatkozott, akiknek kihallgatását a bíróság el is rendelte s ecélből a tárgyalást elnapolta. A vádlott képviselője, Fischer Jenő ügyvéd kijelentette, hogy a legszélesebb körű bizonyítási szabadságot adja Solymosnak annak kiderítésére, hogy említette-e Horovitz Gusztáv a panaszos nevét a cikkkel kapcsolatban.

Mégis szép az élet!

Megkerült az eltűnt fiatalember.

Nem lett öngyilkos.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

Egy aradi fiatalember néhány nap előtt, mint megirtuk, nyomtalanul eltűnt szüleinek lakásáról és azóta nyoma veszett. A fiatalember, akit Seitelbach Árpádnak hívnak és foglalkozására nézve borkereskedő segéd, apjának levelet írt, amelyben bejelentette, hogy ne keressék, mert ő öngyilkos lesz. Azzal magyarázta meg állítólagos végzetes tettét, hogy az emberek gonoszsága miatt nem tud megbirkózni az élettel.

A szomorodott szívű apa, Seitelbach Salamon aradi pénzeszedő jelentést tett a fia eltűnéséről a rendőrségnek, amely mindazokon a helyeken kerestette a tékozló fiút, ahol leginkább el szokták követni végzetes tettüket az életunt fiatalember. A rendőrség azonban nem találta sehol sem Seitelbach Árpádot. Nem találta meg egyrészt azért, mert nem lett öngyilkos, másrészt azért, mert eltávozott Aradról.

Amikor eltűnését bejelentették a rendőrségnek, már akkor alapos volt a gyanu, hogy Árpád urfinak, aki nagyon szerette a vidám életet, eszeágában sem volt elköltözni erről a világról, amelyet az emberek gonoszsága dacára is olyan szépnek talált. Árpád urfi tényleg nem öngyilkolta meg magát, hanem megszökött és a körülményekhez képest elég jól érzi magát.

A rendőrség megtette az apának azt a szívességet, hogy az apa költségén táviratozott a rokonoknak, de még mindig nem tudott meg semmit Seitelbach Árpádról. Seitelbachéknak a Pestmegyében levő Kóka községben is vannak rokonai. A rendőrség ezeknek is táviratozott. Tegnap távirati választ kapott a rendőrség, hogy Árpádnak színét sem látták Kókán.

Ma azután Seitelbach Salamon levelet kapott a fiától Kókáról s ebben tudtára adja szüleinek, hogy nagyon jól érzi magát és kéri az önkormányt utána küldeni. Az apa telefonon értesítette Vidéky Gusztáv rendőrtisztet, hogy megkerült a fia s köszöni a rendőrségnek szívességét, hogy segített a felkutatásában.

Erdékes, hogy miként került Seitelbach Árpád Kókára. Meggondolva a dolgot, hogy mégis csak szép ez az élet, letett az öngyilkosság gondolatáról és gyalog neki indult a nagyvilágnak. A gyalog való vilájárásnak szoknokon vége szakadt. Itt ugyanis felkereste okonait, akitől pénzt kért kölcsön. A kapott pénzből jegyet váltott Kókára, ahová szerencsésen megérkezett szerető rokonai körébe. Seitelbach Árpád most rokonainál pihenni ki az a fáradalmait s örvend az életnek, mint az a alandó, aki elérkezett a halál kapujáig s onnan visszafordult...

Új pogrom készül.

Izgató szerzetesek.

Mészárlás a szeretet nevében.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 2.

A hamu alatt izzik a parázs Oroszországban. És ha néhány nap óta nem is járja be a világsajtót újabb massacre-ok, perzselések híre, a jövő események szomorúan máris előrevetik árnyékukat. Pogrom készül. A népnek fanatizálásával tudatosan előkészítik a talajt az újabb zsidó öldöklésre és napok vagy alkalmat szolgáló események kérdése csupán, hogy a vérengző hordák mikor járják be újra Oroszországot, pusztítva, rabolva.

Az antiszemita és reakcionárius törekvések főfészke a volhyni püspökséghez tartozó és hirhedt Potsajev-kolostor. Itt ütötte fel most rezidenciáját Iliador és Vitali, ez a két szerzetes, aki a fekete bandának vezetésével szerzett szomorú nevezetességet. Munkájukat innen folytatják és a zsidógyűlölet tüzes csóvját dobják a fellobbanásra kész, forrongó népiindulatba. Az agitációnak semmiféle neméiől sem riadnak vissza, szóval és írással uszítják, felkeltik a népnek legaljasabb ösztöneit. Az izgatás munkájában különösen Iliador jár elől, szónoklatainak, röpiratainak népszerűséget szerez azzal is, hogy céljainak érdekében a fölöttes hatóságok ellen kelt ki, nem kimél senkit, legyen az akár egyházi, akár világi méltóság.

A röpiratok és szónoklatok alapja pedig mindig egy és ugyanaz: a zsidók az okai mindennek, a zsidók, akiknek hatalmában van a kormány és az ő szolgáljuk, a felsőbb papság is.

Iliador alig huszonöt esztendő ember. A színódus eltöltötte Iliadort a publicisztikai tevékenységtől, a szerzetes azonban nem törődik a tilalommal és röpiratával elárassza a parasztságot. Ő tudja, miért teszi és nem is titkolja: olyan személyiségek állnak mögötte, akik nagyobb befolyást gyakorolnak a cárra, mint a színódus, vagy akár Stolypin.

Iliador tudatában van hatalmának és nem törődik a kolostor főnökével és a rendszabályokkal sem. Előzetes engedelem nélkül szónoki tribün emelték a kolostor udvarán és onnan beszél, amikor sok zarándok gyűl össze a kolostorban. Szónoklataiban a zsidók gyilkolására izgatja a népet és nem akadályozza meg ebben sem a kolostor főnöke, sem a volhyni püspök. A püspök egy ujságróval való beszélgetése alkalmával elmondta, hogy nem léphet közbe, nem gátolhatja Iliadort, mert ha megkísérelné, a hecc szerzetes mártírnak tetszenék és ez egyszerre megoldaná a most még féken tartott szenvedélyeket. Iliador szolgálatkész eszköze a tömeg, kezelni tudja, de jaj lesz abban a pillanatban, amikor a szerzetest elzárnák a nép elől. A tömeg akkor boszúvágyában nem ösmerne határt, rabolva, zuzna, gyujtogatna, és ami a főbaj lenne, haragja nemcsak a zsidók ellen fordulna, hanem a kolostor, a püspökség és az egyházi hatóságok ellen is, mert ezekben Iliador ellenségeit láttnak.

Iliador így korlátlan hatalmu ura a helyzetnek. Tőle függ, mikor adja ki a gyilkolásra a jelszót. A környékbeli zsidók és orosz, meg egyéb nemzetiségű kereskedők is aggódva néznek az események elé.

Iliador feltűnése előtt a környékbeli keresztény lakosság a legbékésebb egyetértésben élt a zsidókkal. Harag sohasem volt közöttük. A hecc szerzetesnek azonban sikerült a gyűlö-

ség magvát elhínteni és Iliador el tudta hitetni azt is, hogy a zsidók rituális gyilkosságokat követnek el. A Potsajev-kolostort egész éven át elárasszák a zarándokok, akik Iliador tanításait szerette viszik az országban és a maguk lakóhelyén folytatják a propagandát, hiveket szervezve a fekete bandáknak.

Soha termékenyebb talajba nem hullt még mag, mint amilyen jó talaj ezeknek a zarándokoknak fanatizált lelke az Iliador és társai tanításai számára.

Egy cégjegyzés viszontagságai

Végre rendben!

Az Aradi Hitelbank igazga.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

Néhány hónappal ezelőtt történt, hogy az Aradi Hitelbank, amely évek óta mint szövetkezet működött az aradi pénzügyintézetek sorában, felvette az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár címet és százezer korona alaptőkével részvénytársasággá alakította át. Az ambiciózus kezdeményezés azonban már az első lépésnél megakadt, mert az aradi kir. törvényszék, mint kereskedelmi bíróság tudvalegőleg a cégjegyzést formai okokból megtagadta.

Az új részvénytársaság nem felelt meg a törvényszéknek ezt a határozatát, hanem a cégbejegyzési kérelmet visszavonta és a törvényszék utasításai szerint átalakítva újból beadta. A törvényszék azonban főleg azon a címen, hogy az alaptőke 30%-ának befizetését egy olyan budapesti pénzügyintézet számlakönyvi kivonatával igazolták, amelynek bonitása felől az aradi törvényszék kellő áttekintést nem szerezhethet, újból megtagadta a cégbejegyzést.

Ezt a végzést a részvénytársaság megfeleltette s így az ügy a nagyváradi kir. ítélőtábla elé került. A tábla az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár álláspontjára helyezkedett, a törvényszéknek a cégbejegyzést megtagadó végzését megsemmisítette, az indoklásban pedig kimondotta, hogy a törvényszéknek nincs joga kutatni azt, hogy a hiteles számlakivonatot kiállító pénzügyintézet milyen bonitású.

A sok viszontagság után végre megalakult részvénytársaság odissaéja röviden a következő:

Az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaság ez év március hó 25-én tartotta alakuló közgyűlését Barta Ferenc volt országgyűlési képviselő elnöklete alatt. Ez alkalmal elfogadták a már előre kidolgozott alapszabályokat s megválasztották az igazgatóságot. Az új részvénytársaság százezer korona alaptőke mellett 1000 drb. 100 koronás névértékű részvény kibocsátásával alakult. Az alakuló közgyűlés megtartása után a részvénytársaság igazgatósága az aradi kir. törvényszékhez, mint cégbejegyzéshez fordult a részvénytársaság cégének bejegyzése iránt.

A törvényszék azonban jórészt formai okokból ezt a kérelmet megtagadta.

Fölötte érdekes volt a cégbírósnak ama határozata, mely szerint az újonnan alakult részvénytársaságnak az alaptőke 30 százaléka elfizetését bizonyító számlakivonatát nem fogadja el. A folyamodó részvénytársaság ugyanis az Aradi Hitelbank, mint szövetkezet által kiállított könyvkivonattal kívánta bizonyítani, hogy a részvényesek a részvénytőke 30 százalékát, körülbelül 34.000 koronát tényleg befizették. A királyi törvényszék azonban tekintettel arra, hogy az Aradi Hitelbank mint szövetkezet igazgatói csaknem valamennyien igazgatói az ujon-

nan alakult részvénytársaságnak is. — a 30 százalékos részvénytörvénynek igazolásánál nevezett hitelszövetkezet könyvkivonatát *nem vette figyelembe*. Együttal felhívta az új társaságot, hogy a részvénytörvény 30 százalékat egy ismertebb és nagyobb *aradi pénzügyintézetnél* fizesse be.

Az áprilisi visszautasítás után a Hitelbank az alapszabályokat visszavette s azokon a bírói kifogásoknak megfelelően, nagyobb változtatásokat eszközölt, az alaptörvény 30 százaléknak befizetését pedig a budapesti *Józsefvárosi takarékpénztár és hitelszövetkezet* számkivonatával igazolta. A törvényszék azonban újból visszautasította a cégbejegyzést azzal a megjegyzéssel, hogy ne egy kisebb kaliberű fővárosi, hanem egy tekintélyes aradi takarékpénztárral igazolja a harminc százalékos befizetését.

Az újonnan alakult részvénytársaság a törvényszék e második visszautasító végzését megfélembreztette s a nagyváradi kir. ítélőtábla a napokban foglalkozott ezzel a hónapok óta vajdó ügygyel. A referens bíró előadása s a részvénytársaság képviselőjének felszólalása után a tábla megsemmisítette az aradi királyi törvényszéknek a cégbejegyzés megtagadására vonatkozó határozatát s egyben utasította, hogy az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár részvénytársaság cégének bejegyzése iránt haladéktalanul intézkedjék.

A táblai végzés indokolásának legérdekesebb az a része, amely kifejti, hogy a törvényszék akkor, amidőn a számlakivonatot kiállító pénzügyintézet megbízhatóságát bírálat tárgyává tette, hatáskörét túllépte. A tábla e döntése következtében tehát most már mi sem állja útját annak, hogy az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár működését mielőbb megkezdhesse.

A Sulkovszki-uradalom bérbeadása.

Mit mond a Gazdasági egyesület?

Jelentés a vármegyei árvaszékhez.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2

Az aradmegyei nagykiterjedésű Sulkovszki-uradalom jövedelmezőségével, mint annak idején megírtuk, *Sulkovszki József Mária* herceg nem volt megelégedve. A herceg ugyanis úgy találta, hogy a *Tagányi Sándor* gondnoksága alatt kezelt uradalomba fektetett tőke nem gyümölcsözik olyan arányban, mint azt a tőke megkíváná.

A herceg jogtanácsosa előterjesztést tett *Aradvármegye* árvaszékéhez aziránt, hogy az uradalmat kisebb-nagyobb parcellákra osztva adja bérbe, mert így nagyobb jövedelmet biztosít az uradalom, mint a jelenlegi házi kezelés mellett. Az árvaszék meghallgatta ebben az ügyben a közvetlenül érdekelt felet, *Tagányi Sándort*, aki előadta, hogy az uradalom parcellázásának szükségessége nem forog fenn. Az uradalom a jelenlegi házi kezelés mellett megfelelő hasznot hajt, amely nem nagyobbodnék a kisebb-nagyobb parcellákra való osztás révén sem.

Az árvaszék az egyoldalú véleményadással azonban nem érte be és átírt az *Aradvármegyei Gazdasági Egyesület*-hez. Az árvaszék felkérte a gazdasági egyesületet, hogy tanulmányozza ezt a kérdést és a parcellázásra vonatkozó véleményét terjessze az árvaszék elé.

A gazdasági egyesület alapos tanulmányozás tárgyává tette a kérdést és érdekes következtetésekre jutott. Az egye-

sület mindenképp szükségesnek tartja a birtok egyes részeinek kisebb parcellákban való bérbeadását ott, ahol ez keresztülvihető. Nagyobb bérletekben való parcellázást szintén javaslatba hoz olyan helyeken, ahol a nagyobb épületek jókarban tartása azt megkívánja és kizárja a házikézelést. Viszont nem helyteleníti a házikézelés fentartását olyan helyeken, ahol erre a könnyebb igazgatás miatt szükség van.

A gazdasági egyesület terjedelmes jelentést készített, amelylyel a hétfőn megtartandó választmányi ülésen foglalkoznak. Ha a választmányi ülésen a jelentést tárgyalják, az esetleges módosítások megtétele után átteszik ezt a vármegyei árvaszékhez.

Károlyi István temetése.

Károlyi Melinda — általános örökös.

Tizenkét millió vagyon.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése —

Arad, augusztus 2.

Ma délután temették el Magyarországon első gavalérját, *Károlyi István* gróft. Még be sem zárult a kripta ajtaja a közélet nagy halottja mögött s a gyász szomorú költészetébe máris belevegyült a legridegebb próza: az óriási, milliókra rugó hagyaték kérdése.

Károlyi István grófnak ma felbontott végrendelete valóságos szenzációszámába megy. A dúsgazdag főúr végrendeletében mellőzte egyetlen fiát, *Károlyi György* gróft, akinek *Frank Boriskával*, a polgári családból származó színésznővel való házasságát az utolsó pillanatig nem tudta megbocsájtani a családi hagyományaira büszke ember. Ismeretes dolog, hogy *Károlyi István* gróf testvéröccse, *Károlyi Gábor* gróf szintén polgárleányt vett nőül s ezzel a cselekedetével annyira elidegenítette magától bátyját, hogy ez még akkor sem támogatta elszegényedett testvérét, mikor ez kórházba került. Sőt halálában sem tudta *Károlyi Gábor* grófnak a „ballépést” megbocsájtani: engedte, hogy a hitelezők árverésen kótyavetyéljék el a *Károlyi Gábor* gróf után maradt ingóságokat. Ez a törhetetlen, rideg büszkeség még saját szülöttjével szemben sem hagyta el. Tudvalevő, hogy *Károlyi György* gróf atyja életében még a *Frank Boriskának* megítélt tartásdíjat sem bírta megfizetni, mert atyja mindennemű anyagi segítséget megtagadott tőle, valami csekély apanáson kívül.

Most, hogy *Károlyi István* gróf elhunyt, *Károlyi György* gróft végrendeletében is mellőzte. Vagyonát általános örökösül nem fiasját, hanem leányát nevezte meg. *Károlyi Melinda* grófnő ilyenformán *kilencmillió korona értékű* vagyon tulajdonosa lett.

Károlyi István gróf temetéséről és végrendeletéről alábbi tudósításunk számol be:

Károlyi István gróft ma délután temették el a részvét óriási megnyilatkozása mellett. A temetésen jelen voltak a város és a vármegye minden előkelősége, a szomszédos vármegyék küldöttségei, a kormány képviselője s a gyászba borult család. A gyászolók a vármegyei ház-

disztermében gyülekeztek; a hatalmas terem azonban szűknek bizonyult, úgy, hogy a vármegye törvényhatósági bizottságának tagjai be sem fértek. Csak 12 ember kapott közülük helyet, a többiek a park mögötti téren foglaltak állást. A ravatal az előcsarnokban volt felállítva.

Boromissza Tibor püspök délután fényes segédlettel gyászszertartást tartott, aminek végzetével a koporsót hat lóval vont gyászkocsiba helyezték s a másfél órai távolságban levő *Kaplonyba* szállították.

A délelőtt folyamán *Parter Ernő* plébános mondott az elhunytért csendes misét.

A koporsót a kápolnában levő ősi családi sírboltban helyezték el. A kápolna belsejét fekete drapériával vonták be s a grófi család cimérével díszítették fel. A koporsót a kápolnában báró *Boromissza* püspök újból beszentelte s azután bezárult a sírbolt ajtaja.

A *Nagykárolyból* *Kaplonyig* terjedő négy kilométernyi hosszú utat, amerre a temetési menet elhaladt, óriási gyászoló közönség foglalta el.

Nagykárolyból táviratozzák: *Károlyi István* gróf vagyonának általános örökösül leányát, *Károlyi Melinda* grófnőt, *Károlyi Gyula* gróf Aradváros és Aradvármegye főispánjának nejét tette meg. Fiának, *Károlyi György* grófnak csak a köteles egynegyed-részt hagyományozta. Az elhunyt főúr vagyonát körülbelül *tizenkét millió koronára* becsülhető. A nagykárolyi óriási birtokot szintén *Károlyi Melinda* grófnő örökölte.

Szaporodnak a törvények.

Haszon nélkül.

A horvát helyzet.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 2.

A képviselőház szünete alatt a miniszteriumokban az őszi ülés munkájának előkészítése mellett arra fordítják a legfőbb gondot, hogy a már törvényerőre emelt javaslatok a hivatalos lapban való megjelenés által hatályba is lépjenek. Természetes, hogy ez is nagyszabású munkával jár, mivel a legtöbb törvényhez végrehajtási utasítást is kell készíteni. A hivatalos lapban ma megjelent törvények azonban azok közé tartoznak, amelyekben az országra nézve vajmi kevés jelentőség és üdvös intézkedés akad.

Lueger és Zagorac.

Zágrábból jelentik, hogy *Zagorac* képviselő tegnap *Lueger* bécsi polgármester-nél tett látogatásáról így nyilatkozott:

— Bécsbe utaztam, hogy a dalmát képviselőkkel beszéljek. *Julius* 26-án érkeztem meg. A dalmát képviselők közül csak néhányat találtam ott s ezeket tanácskozássra hívtam össze *Vukovic* udvari tanácsos, reichsrati képviselő lakására. Mint politikus természetesen érdeklődtem aziránt, hogyan gondolkodnak a legnagyobb osztrák pártok vezetői a horvát kérdés felől. Bár egy barátom azt az ajánlatot tette, hogy elvezet *Lueger*hez s más keresztényszocialista vezérekhez, nem mentem személyesen hozzájuk, hanem barátaim útján informáltattam magamat. *Lueger*rel eddig nem beszéltem s személyesen nem ismerem. Az az ujsághír, hogy *Lueger*nél voltam, egy tréfából keletkezett.

Új törvények.

A hivatalos lap mai száma három törvénycikk szentesítését közli. Az 1907. XXXIII—XXXV. törvénycikk alá oda írta a király a nevét. Szólnak pedig ezek a törvények a pécsi kiállítás támogatásáról, a koronaőr-választásról s az állami vasgyárak beruházási költségeinek fedezéséről. Az ellenjegyzés ezeken a törvényeken július 27-én és 28-án kelt. Ezek után most már igazán érdekes kérdés, mi van a vasutas javaslatokkal? Ezeket előbb fogadta is el a Ház, előbb jutottak el a kabinetirodába s minden körülmények közt sokkal, de igen sokkal kevésbé sürgősek és kevésbé fontosak, mint az a javaslat, amelyet tizezernél több ember lesett égő érdeklődéssel s melynek szentesítése máig sem következett be. A kormány tagjai biztosítanak arról, hogy a vasutasjavaslatok szentesítése elé nem került komoly akadály. Ha ezt elfogadjuk, annál rikitóbbnak látszik a dolog, mert egyszerűen azt a szint kapja, mintha az uralkodó csak kellemetlenséget akarna okozni a kormánynak. És ezt az impressziót az sem fogja eloszlatni, ha a szentesített javaslatok akár ma is leérkeznek Ischiből. Továbbá izgat a kérdés, miért nem jöttek előbb? Mert végre is, báró Wesselényi Miklós akkor is koronaőr maradt volna, ha az erről szóló törvényjavaslatot akár egy hónappal később szentesíti is a király. És ebben az esetben a vasutasok tegnap lakbért kapnak, most pedig nyugtalanul és idegesen várják, mikor fog ez megtörténni. Ez az apróság sem vet különösen biztató világosságot a korona és a kormány közt fennálló viszonyra.

HIREK.**Konstantinápoly Aradon.**

Arad, augusztus 2.

A török fővárosnak egyik közismert nevezetessége, hogy ott arany életük van a kutyáknak. A kutyák az utcákon szabadon járnak-kelnek, még pedig akár társaságban, akár egymaguk, a szerint, hogy melyiknek milyen a hajlandósága. A török kutya nem ismeri a szájkosarat és szabad mozgásában nem akadályozza se az örv, se pedig a zsinór. Független, az se szükséges, hogy gazdája legyen: megkeresi maga a esontokat, hulladékokat, amelyek a létfenntartásához szükségesek.

Az olvasó most már eltalálja, hogy miben vagyunk mi konstantinápolyiak. Az ugynevezett rácfertály utcáiban s a külvárosokban lakók különösen hamar találják el. Ezekben az utcákban, különösen az est óráiban, törökös szabadsággal járnak-kelnek a kutyák. Érdekes változatosságban kóborolnak az ismeretlen eredetű, hosszú szőrű nagy és kis kutyák, meglehetősen kínos helyzetben tartván a gyöngébb szivüeket, az öregeket. És különösen a legutóbbi időben olyan nagy számmal lépik el ezeket az utcákat, mintha Konstantinápolyból száműznék az őslakókat s azok itt keresnének menedéket.

Mintha csak ismernék a városi szabályrendeletet. A szabályrendelet szerint a kutyákat csak akkor kell

szájkosárra szorítani, zsinóron vezetni, amikor „veszettség esete konstatáltatott“, s a főkapitány hirdetményt bocsát ki, s harminc napra megszorítja a kutyák szabadságát. Valamilyik értelmesebb kutya, úgy látszik megnézte a hirdetési oszlopokat, s ezt konstatálta:

— Nincs ellenünk hatósági plakát. Szabad a vásár!

Pedig Arad, ha egyébben igyekszik modern külsőre szert tenni, ebben is változtathat a régi dolgon. Először is: mért kell bevárni, hogy egy veszett kutya megmarjon valakit; mért nem lehet azt megelőzni? Másodszor: a kóborló kutyák, ha nem is tesznek kárt mindenkiben, mindenesetre kellemetlenül hatnak a békés járókelőkre, nem szólva arról, hogy a vakkantásuk fölveri az éjjeli csöndet, amelyre, ha másnak nem, a betegeknek és a gyerekeknek mindenesetre szükségük van.

Semmi ok nincs arra, hogy a kutyák Aradon ilyen nagy szabadságot élvezzenek. S ha eddig nincs szabályrendelet, amely módot adna rá, szabályrendeletet kell csinálni, amely a mellékutcákon és a külvárosban is megtiltja, hogy a kutyák lánc nélkül, szabadon járhasanak, még pedig nemcsak a veszettség időiben, hanem mindig. A kóborló kutyák összefogdosása és kiűzése körül mindenesetre nagyobb buzgalmat kell kifejteni az „illetékes személyeknek“, a mélyen tisztelt gyepmestereknek.

Mert ha már utó-utfélen aszfaltozunk, ne avassuk az aszfaltot a kutyák promenádjává.

— **Kossuth Ferenc nagybeteg?** Budapest-ről táviratozzák: Kossuth Ferenc állapotáról ma délután megdöbbentő hírek terjedtek el Budapesten, annyira, hogy környezete ma táviratilag hívta betegágya mellé Kossuth Lajos Tódort, a miniszter öccsét, aki még Budapesten időzik. Ezzel szemben félhivatalosan megcáfolják a Kossuth Ferenc betegségére vonatkozólag elterjedt híreket, amelyek valószínűleg azon alapszanak, hogy a kereskedelmi miniszter régi betegsége miatt egy idő óta nem teszi meg rendes napi sétáját.

— **Képvisező és a hadsereg.** Nagyváradról táviratozzák: Halász Lajost, az ugrai kerület képviselőjét nagyon kellemetlenül érintette, hogy ma katonai benívót kapott, amely mint közlegényt a szegedi 5. honvédegyalozredhez 35 napi hadgyakorlatra behívja. Halász a katonai bíróság megfosztotta tiszti rangjától, mert egy katonai ünnepélyen nem vette le a kalapját, mikor a zene a Gotterhalte t játszotta. Halász levelet írt az ezredparancsnoksághoz, amelyben kijelenti, hogy mint országgyűlési képviselő az országgyűlés együttiléte alatt szolgálatra be nem hívható, annál is inkább, mert tényleges katonai szolgálatának már eleget tett. Az ezredparancsnokság a kifogást nem fogadta el azzal az indokolással, hogy az országgyűlés jelenleg nincs együtt. Valószínű, hogy Halász Lajos nem is fog bevonulni, elővezetni pedig nem lehet, mert védi képviselői immunitása.

— **A svineműndei találkozás.** Svineműndéből táviratozzák: A cárt holnapra várják ide, de még a hivatalos személyiségek is azt mondják, hogy semmi bizonyosat sem tudnak és még az utolsó órá-

ban is megtörténhetik, hogy a programon változtatásokat eszközölnek. Az eredetileg megállapított programot, hogy a találkozás a nyílt kikötőben, a hadihajók közepette fog megtörténni, nem lehet tartani, mert az időjárás egyre rosszabbodik.

Későbbi távirat jelenti: A cár holnap délelőtt fél tizenkét órakor érkezik Svineműndébe. A hatóságok megtették a szükséges óvintézkedéseket. A tengerparton levő egyik vámházikóban észrevették, hogy egy ember feltűnően viselkedik. Az ismeretlen embert letartóztatták s a kihallgatás során kiderült, hogy szükségletét végezte a házikóban. Ennek dacára felszedték a vámház padlóját, mert azt hitték, hogy az ismeretlen ember bombát rejtett el. A padló alatt azonban semmit sem találtak.

— **A diakovári püspökség.** Eszékről táviratozzák, hogy jó forrásból az a hír érkezett oda, hogy a római Kuria kész diakovári püspöknek kinevezni Vorskát felszentelt püspököt, de csak azzal a főtétellel, hogy ugyanakkor dr. Baron apát a zágrábi egyházmegye generális vikáriusa lesz cum jure successionis.

— **Tűz az államvasutak műhelyében.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Az államvasutak műszaki műhelyének kocsiraktárában ma este negyed és fél tíz óra között nagy tűz keletkezett. Az éjjeli őrnem vette azonnal észre a tüzet, s amikor észrevette, a tűz már nagy arányokat öltött. Azonnal értesítette a tűzoltóságot, amely nagy apparátussal vonult ki a tűz színhelyére. Előzőleg már a Mátyás-templom toronyőre értesítette a tűzoltóságot a nagyarányú tüzről. A tüzet egy órai nehéz munka után sikerült lokalizálni. A kár nagy, de eddig még nem állapították meg. Mindössze annyit konstatáltak, hogy 15 Pulmann-kocsi, hat, a kocsikölcsönző társaság tulajdonát képező kocsi és egy udvari teherkocsi lett a lángok martaléka. A tüzhöz katonaságot vezényeltek ki, amely az óriási közönséget távol tartotta. A tűz keletkezésének okát még nem sikerült megállapítani.

— **Automobil és omnibusz.** Bécsből táviratozzák: Tegnep este a belvárosban összeütközött egy tüzoító automobil egyik villamos vasúti kocsival. Az automobil tönkre ment és négy emberből álló legénysége a kövezetre zuhant s könnyebben megsebesült. A kár körülbelül 10,000 korona. A villamos motorkocsi csak lényegtelen sérülést szenvedett.

— **A megcáfolt Kristóffy.** Budapest-ről táviratozzák: Kristóffy József volt belügyminiszter tegnap tudvalevőleg nyilatkozatot tett, amelynek során egyebek közt azt mondta, hogy őt a budapesti rendőrség állandóan figyelteti detektivjeivel. Ezzel szemben ma a budapesti rendőrség a sajtóiroda útján kijelenti, hogy a volt belügyminiszternek a rendőri megfigyelésre vonatkozó kijelentése nem felel meg a valóságnak.

— **Betiltott szakgyűlés.** Megirtuk, hogy az aradi cipésmunkások szakszervezete bejelentette a kapitányi hivatalnak, hogy vasárnap délután három órakor szakgyűlést tart a városháza földszinti kistermében. Green Nándor tb. főkapitány ma végzésileg tudatta a szakgyűlés egybehívóival, hogy a bejelentést nem vesszi tudomásul és a szakgyűlés egybehívását nem engedélyezi. A főkapitány azzal indokolta határozatát, hogy a cipésmunkások már előzőleg rőpiratokkal izgattak a munkaadók ellen s ebből

az következtethető, hogy sztrájkot akarnak. A szakgyűlés napirendjén a politikai helyzet vizsgálása szerepel. Ez pedig szakgyűlés tárgysorozatát nem képezheti. — A mai napon még két munkásgyűlés egybehívását jelentették be a kapitányi hivatalnál. Az egyiket *Gallovi* Károly, az aradi szociáldemokrata párt titkára vasárnap délután fél hat órára a Szabadság-térre hívja össze. A népgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Gazdasági és politikai helyzet. 2. A földmunkások helyzete. 3. Indítványok. A másik gyűlést a vas- és fémmunkások szakcsoportja hívja össze hétfő estére az Ungureán-féle vendéglőbe. A kapitányi hivatal csak holnap dönt a két munkás-gyűlés egybehívása ügyében.

— A dánosi rablógyilkosság. Az alsódánosi rablógyilkosság dolgában folyamatban levő vizsgálat mindinkább a titokzatosság leplébe burkolódik. A pestvidéki kir. törvényszéken úgy az ügyészség, mint a vizsgálóbíró mélyes hallgatásba merült, ami mindenestre arra enged következtetni, hogy a vizsgálat eddig nem járt valami szenzációs eredménnyel. *Aczél* Nándor vizsgálóbíró ma délelőtt azt a két cigányasszonyt hallgatta ki, akiket tegnapelőtt este hoztak Hajduböszörményből. A gyilkosságról persze tudni sem akarnak, s hangos szóval méltatlankodtak, amikor a vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte őket. De azért belenyugodtak. Egyáltalán a cigányok közül egyik sem felebbezett az előzetes letartóztatás ellen.

Féltizenkettőkor a vizsgálóbíró ismét felhozta magához Lakatos Rózát, azt a 15 esztendőes cigányleányt, aki a legterhelőbb vallomást tette a cigányokra. Vallomását ma is fentartotta, s félórás kihallgatása után mosolyogva távozott a vizsgálóbíró szobájából. Egyéb kihallgatás az ügyben a délelőtt folyamán nem volt.

— Kitiltott magyarfaló. *Bécsből* táviratozzák: Az osztrák kormány ma a „Gross-Oesterreich” című lap szerkesztőjét, *Schwenhagen* kitiltotta Ausztria egész területéről. *Schwenhagen* a leghóbortosabb, legveszélyesebb izgató volt, aki rosszhiszeműleg minden alkalmat felhasználta, hogy a Nagy-Ausztria eszméje mellett tűnessen.

— Elhárított katasztréfa. *Polgárdiból* jelentik: Nagy vasuti szerencsétlenséget hárított el a múlt hó 31-én a rétibányai vasúti út. Múlt hó 31-én óriási vihar dühöngött, mely két vasuti kocsit elszakított a fejérmegyeri uti kavicsbánya kocsijaiból, azokat a nyílt pályára vitte, hol az elszabadult kocsik a lejtőn gyorsan robottak a Budapestre érkező gyorsvonat elé. Az út azonnal észrevette a fenyegető veszélyt és megadta a vészjelét és így a budapesti vonat visszatért Zichyfalvára. Az időközben beért két elszabadult kocsit kidobálták a vágányokból, hogy a gyorsvonat tovább mehessen. A hibás közeg ellen, kinek kötelessége lett volna a kocsikat fékezni, megindították a fegyelmi eljárást.

— Leánygyilkosság. *Newyorkból* táviratozzák: Az asszonyok és gyermekek ellen elkövetett gonosz merényletek ijesztő mértékben szaporodnak. Ujabban számos leányt találtak megfojtva és rettenetesen megcsonkítva. A rendőrfőnök kijelentette,

hogy a rendőrség nem képes megakadályozni az ilyen bűntetteket. Fölszólította ennél fogva a szülőket, hogy gyermekeiket ne engedjék egyedül az utcára. A lakóság körében az izgalom igen nagy.

— A branyicskai merénylők. *Dévről* táviratozzák: A branyicskai merénylőket tudvalevőleg a dévai törvényszék fogházába szállították. A merénylők egyike, *Medelkovic* Péter visszavonta tegnap tett vallomását. A vizsgálóbíró szembesítette *Vandelli* olasz munkással, aki megerősítette tegnapi vallomását. A nyomozást folytatják.

— Az elvetemült apa. Tegnap megírtuk, hogy *Tok* Györgyöt, aki 12 éves leánya ellen merényletet követett el, a mikalakai csendőrség letartóztatta. Az állatias ember, akit tegnap egész este vallattak, bevallotta borzalmas bűnét. E vallomás alapján az éjjelen át fogva tartották s ma délelőtt bekísérték az aradi kir. törvényszék fogházába.

— Egyházi rendkívüli közgyűlés. Az aradi ág. ev. egyház f. évi aug. 4-én d. e. 11 órakor a bérház-kölcsonre vonatkozó végleges megállapodás és az esperességi gyűlésre kiküldendő képviselők megválasztása tárgyában rendkívüli közgyűlést tart. E közgyűlésre az egyháznak minden szavazattal bíró férfitagja jogosult. Az egyházi elnökség.

— Tűz a Neuman-gyárban. Ma délután háromnegyed kettőkor a tűzoltóság telefonon értesítette a rendőrséget, hogy a Pécskai-úton tűz ütött ki, hogy azonban hol van a tűz, azt nem tudták. A rendőrség részéről *Török* Lajos ügyeletes rendőrtiszt rendőri kirendeltséggel kiment a Pécskai-útra, ahol megállapította, hogy a Neuman-gyártelepen levő egyik szénakazal kigyulladt. Amikor a tűzoltóság *Sztankovics* Milos főparancsnok és *Buzáky* Gyula parancsnok vezetése alatt megérkezett, a szénakazal már *porig égett*. A gáji kapitányság részéről *Rámer* István alkapitány jelent meg a tűznél. A tűzoltóság munkája csak arra szorítkozott, hogy a szomszédos szénakazlakat megmentse, ami sikerült is, amennyiben a többi szénakazal a tűz színhelyétől meglehetősen távolságban volt. A vizsgálat megállapította, hogy a tűz *gondatlanságból* keletkezett. Az egyik szénakazalból ugyanis szénát hordtak a munkások az istállóba. Az egyik munkás pipájából egy szikra valószínűleg a kazalra esett s ettől gyulladt meg. A kár, amelyet eddig még nem állapítottak meg, biztosítás révén megtérül.

— Feloszlított munkás-szakcsoport. *Kaposvár-ról* táviratozzák: Az építőmunkások országos szakszerveletének kaposvári csoportját alapszabályellenes működés és jogtalan pénzbeszedés miatt a belügyminiszter *felfüggesztette*.

— Menettérti jegyek a radnai népünnepélyre. Az Aradhegyaljai h. é. motoros vasut f. évi augusztus hó 4-én Arad és Pankotáról M. Radnára a *Faller* Gyula radnai vendéglős által a vendéglő helyiségében ezen napon rendezendő táncestélylyel egybekötött népünnepélyre egy koronás menettérti jegyeket engedélyez, mely a jegyváltás napjára érvényes. Esti 10 órakor Radnáról Arad és Pankotára a résztvevő utasok részére külön vonat bocsájt rendelkezésre. Az igazgatóság.

— Egy aradi gépgyáros sikere. Ez év őszén *Palermó*-ban nemzetközi szőlőművelési gépverseny lesz, amelyen a hazai ipart is számosan képviselik. Egy aradi gépgyárost, *Hendl* Odont, aki a szőlőművelési gépipar terén már sokat fáradozott és szép eredményeket ért el, a ménesi

m. kir. vincellér iskola igazgatósága most arra kérte föl, hogy ő is vegyen részt a Palermóban rendezendő gépversenyben. *Hendl* Odon gépgyáros még más elismerést is kapott. *Szobonya* Bertalan királyhalmi szőlőbirtokos, nyugalmazott földművelésközi igazgató-tanár ugyanis levelet intézett Hendlhez és ebben nagy elismeréssel írta a Hendl által készített Cobra rendszerű gép tökéletes ségéről és praktikus voltáról.

— Fényképezési készülékek műkedvelőknek. Mindazoknak, akik a fényképezést, e legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az A. Moll. cégnek (Bécs, Tuchlauben 9.) cs. és kir. udv. szállító 1854. óta fennálló fényképezési eszközök különlegességei áruházát, amelynek képes árjegyzékét kívánatra szívesen küldi el bérmentve a cég.

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

MULATSÁGOK.

(=) A magyarvárosi asztaltársaság műkedvelői előadással egybekötött házas jellegű táncestélyét ma, *szombaton* este tartja meg a „*Cserebogár*” vendéglő ujonnan átalakított helyiségeiben. Az estély pontban 8 órakor kezdődik. A tapasztalt nagy érdeklődés kétségtelenné teszi, hogy ez a különben is jótékony célra, a Kossuth szoboralap gyarapítására rendezett mulatság erkölcsi és anyagi siker tekintetében ki fog emelkedni a nyári mulatságok közül. A belépő jegyek ára személyenként 1 koronában, családjegy 1 kor. 60 fillérben, tehát csekély összegben van megszabva azért, hogy a szoboralap növeléséhez bárki is megerősítés nélkül s kellemes és feledhetetlennek ígérkező szórakozás révén hozzájárulhasson. Kedvező idő esetén az estély másnap, 4-én lesz megtartva. A hölgyeket a rendezőség ismételten felkéri, hogy az estélyen egyszerű ruhában jelenjenek meg.

(=) A Máv. dalegylet estélye. Az aradi Máv. dalegylet 1907. évi augusztus hó 3-án, azaz szombaton este 8 órakor a Kovács és Novotny-féle vendéglő ujonnan átalakított kerthelyiségében a pártoló tagok részére dalestélyt rendez, melyre a nagyérdemű közönséget ezúton is meghívja a dalegylet vezetősége. Belépti-díj személyenként 60 fillér. Belépti díjat a pártoló tagok és családtagjai nem fizetnek. A pénztárnál a pártoló tagsági jegy felmutatandó.

Mikor a rendőr mulat

A jóbarát pénze.

Lopással vádolt aradi rendőr.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

Nicker Mátyás közrendőr Aradon. Híven teljesíti a terhes szolgálatot a nevetséges, csekély zsoldért. *Nicker* Mátyás közrendőr mulatni is szeret, de nem telik a sajátjából, talán még kenyérre sem. Tehát a barátaival mulat, ezeknek a pénzén. S ez bajt hozott *Nicker* Mátyás közrendőrré. Feljelentették ugyanis, hogy egyik barátja pénzét ellopta, pedig csak megőrizte, mert a barátja nagyon mélyen nézvé a kancsó fenekére, alaposan elázott. A megőrzött pénzből azonban *Nicker* Mátyás közrendőr egymaga annyit mulatott el, hogy az egy közrendőr szemében tetemes összeget jelent. Most pedig *Nicker* Mátyás közrendőr nagy bajban van. Hogy miként került a bajba, a következőkben adatik elő: Tegnap történt, hogy *Nicker* Mátyás köz-

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusítunk.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

rendőr találkozott egyik falubelijével, Mokos Istvánnal. Nagyon megörvendtek a viszontlátásnak és a jóbarátság megpecsételése elmentek a *Fehér ló* hoz címzett sörmérő intézményhez. Ugy látszik nagyon gyorsan pecsételtek meg a barátságot, mert Mokos úgy viselkedett, mint a részeg ember. Ebből pedig a rendőr — szakértő lévén az ilyen dolgokban — jogosan azt következtette, hogy a barátja tényleg részeg. Mokos előkapta a pénztárcáját és széles jókedvében szét akarta szórni a pénzt a korcsmában.

A rendnek éber ére, akinek a vagyon biztonságára is ügyelnie kell, elvette Mokostól a pénztárcát, megmutatta a vendéglősnek és felelőségének, hogy mennyi van benne, azután szépen zsebrevágta. Végül ezekkel a szavakkal fordult a kocsmároshoz: — Este visszajövök és odaadom komámnak a pénzt.

Szól és távozott. Este nyolc órakor csakugyan visszatért, de a barátja még mindig illuminált állapotban volt. Nicker ekkor meghagyta a korcsmárosnak, hogy ha Mokos reggel magához tér, menjen fel a városházára, ahol átveheti a pénzt. Ezzel a rendőr a barátja 74 koronájával zsebében elment. A pénz nagyon égethette a közrendőrt, aki rendkívül szomjazott. Be szeretett volna menni valami korcsmába, de eszébe jutott, hogy a barátja pénze van nála s ezt nem szabad elköltenie. Sokáig tépelődött a rendőr, végre is arra a következtetésre jutott, hogy a pénzt nem lopta, csak megőrizte s ő abból el is költhet, a barátja nem fog megharagudni, mert visszafizeti neki. Ez a gyönyörű igazság lebegett szemei előtt, amikor az éjjel — nem lévén szolgálatban — egy korcsmába ment és Mokos pénzéből 44 koronának a nyakára hágtott. Azután szolgálatba ment és délelőtt kipihente az éjszaka fáradalmait.

Reggel Mokos megkérdezte a korcsmárostól, hol van a pénze. Mikor megtudta, ki őri a pénzt, megnyugodott és felment a városházára. A friss levegő úgy látszik megártott Mokosnak, mert a városháza kapuőrének úgy adta elő a dolgot, hogy a rendőr meglopta. A kapuőr tanácsára azután feljelentette jóbarátját, Nicker Mátyás közrendőrt.

A két embert kihallgatták. Minthogy azonban a rendőrség nem tehetett igazságot ebben az ügyben, a felvett jegyzőkönyveket átterjeszti a büntető járásbíróshoz.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 2.

Elkelet 20,000 métermázsa 10—15 fillérrel magasabb áron. Amerika 1 magasabb. Az árak 50 kilónként számítva:

	Dél zárlat	5 óra zárlat
Buza októberre	11.72—11.73	11.53—11.54
Zab októberre	8.27—8.28	8.22—8.23
Rozs októberre	9.—9.01	8.90—8.91
Tengeri 1908 májusra 6.53	6.59	6.50—6.51

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	649.50
Magyar hitelrészvény	750.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	656—
Dél vasut	158.75

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

Szélvésztes időjárás uralkodik, amit azonban nem követ az eső, pedig ezt várják, mert a tengerre még üdvös lenne.

A cséplés gyorsan halad előre, az eredmény minőségileg eltérő, azonban általában — amint már tudjuk — gyenge.

A gabonaüzlet alapirányzata szilárd. A mai piacon eladásra került: 1300 mm. buza 10.60—11.10. Tengeri 5.80—6. Névleges jegyzés: Rozs 7.30—40. Árpa 6.50—60. Az árak koronákban, 50 kilogrammonként értendők.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 2. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 134—135 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 126—137 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 137—138 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Sertéselészám: Augusztus hó 1. napján volt készlet 38,321 darab, augusztus hó 2. napján felhajtott 724 darab, augusztus hó 3. napján elszállított 100 darab, augusztus hó 3. napjára maradt készletben 38,945 darab. A hizott sertésüzlet irányzata: Kellemes.

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 2. —

Központi szálloda. Erneyi Árpád magánzó Budapest. — Faragó László kárbeccslo Budapest. — Ausch Jenő dr. ügyvédjelölt Kolozsvár. — Dénes István dr. titkár Budapest. — Tennenbaum Lajos igazgató Bécs. — Willenz Alfréd főmérnök Szeged. — Eisler Béla fakereskedő Budapest. — Niczky Pál gróf birtokos Sopron. — Rátkay Sándor hírlapíró Budapest. — Bauer Ernő igazgató Borossebes. — Deutsch Mihály dr. ügyvéd Módos. — Fiedler Ádám gazdálkodó Battonya. — Bienenstock Jakab kereskedő Buttyin. — Somogyi Lajos kereskedő Budapest. — Mautner Ferenc kereskedő Budapest. — Berta Sándor kereskedő Budapest. — Fehér Ignác kereskedő Budapest. — Hutnay Béla kárbeccslo Budapest. — Unger Lajos kereskedő Budapest.

Vass-szálloda. Bildhauer Rezső utazó Budapest. — Rubasch Antal utazó Pilsen. — Bartók L. magánzó Görs. — Davidovits J. utazó Budapest. — Schön Armin utazó Budapest. — Glied János utazó Budapest. — Schwartz J. utazó Budapest. — Bedő János biztos Gyula. — Schwartz Izidor utazó Prága. — Peltis János utazó Budapest. — Krischanits E. utazó Budapest. — Hoch Géza utazó Budapest. — Schneider József utazó Budapest. — Geller Samu utazó Budapest. — Nagy Árpád birtokos Szolnok.

Pannónia szálloda. Marinkovits Mihály jegyző Agris. — Braun Béni kereskedő Ujszentanna. — Tauber Márton igazgató Budapest. — Steine Erzsébet takarékpénztári titkárné Déva. — Vida Erzsébet énekesnő Budapest. — Vajdafi Jóska népénekes Budapest. — Vimmer Ferenc titkár Temesvár. — Zöldessy Zoltán tanító Battonya. — Ruzs Zsigmond kereskedő Békéscsaba. — Mezei Albert hivatalnok Nagyvárad. — Petrovics István tanár Brassó.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Kaszab Géza.

NYILTTER.*

Arad szenzációja!

Arad szenzációja!

MA

és a következő napokon a

KÖZPONTI SZÁLLODA

kerthelyiségében

az **Apollo-csoport** (Igazgatók: Ormai és Roland.) 1856

előadást tart.

Szigorúan családi műsor.

I. hely: 1 kor. 50 fill. II. hely: 1 kor.

Kezdeté este 8 órakor.

Esős idő esetén a t-li-kertben lesz megtartva.

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedése

Aradon, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

Egy nyolcadárért

olvasható minden új és szenzációs könyv rögtön a megjelenés után. Ezen új könyvet, ha már öten olvasták

félárért bárkinek eladjuk.

Semmiféle betét biztosíték vagy kötelezettség nem kívántatik.

Jelenleg legújabb magyar könyvek:

	Bolti ár helyett 1/8 ár
Wilde Oszkár Dorian Gray arc-képe	4.— —50
Lavedan: Az ágy	2.— —25
Ambrus Zoltán: A Berzsenyi lányok tizenkét völgyéneke	4.— —50
Guthi Soma: A vén kopó	2.— —25
Csicseri Orosz Adrienne: Róma diadala. Keresztény szociális regény	2.— —25
Csicseri Orosz Adrienne: Bozóthy Nóra grófnő	1.50 —19
Ambrus Zoltán: Solus eris	4.— —50
" " Törpék és óriások	4.— —50
" " Őszi napsugár. — A gyanu	4.— —50
Pekár Gyula: Vitézi Románcok	4.— —50
Molnár Ferenc: Az ördög	2.50 —32
Böhme M.: Egy tévedt nő naplója	4.— —50
Spaits Sándor: Mandzsurián át kózákkal. — Az orosz-japán háború története	8.— 1.—
Jászay: Új Magyarország felé	2.50 —32
Heltai J.: Nyári rege	2.50 —32
Malonyai D.: A Csák nemzetség	2.80 —35
Rudnai: Felső-bükki kuria	3.50 —44
Lengyel L.: Egy leány története	2.50 —32
Upton Sinclair: Posvány amerikai irányregény	4.50 —63

Német könyvek:

Böhme: Dida Ibsens Geschichte (folytatása: A tévedt nő naplójának.)	4.80 —60
Wilde O.: Ein Haus aus Äpfeln der Granate	2.40 —30
Wilde O.: Betrachtungen	2.40 —30
" " Der glückliche Prinz	2.40 —30
" " Dorian Gray	3.— —38
" " Gedichte	2.40 —30
" " Weisheiten	1.20 —15

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedésében

267

Arad, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

APRÓ HIRDETESEK.

A K i n e k

Ismeretség híján

nászastásra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre,

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
vagy szükségére.

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
szabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat.

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értekezni,

„ARADI KÖZLÖNY”
kis hirdetési
rovatát használja.

**Igen jó forgalmu
szatócs és korcsmahe-
lyiség jogokkal és be-
rendezéssel szeptember
elsőtől átadó. Bővebbet
Forray-utca, Szegfű rő-
fős-üzlet.** 1873

Tőkepenzesek figyeimébe!

Az összes befektetési értékek oly
alacsony árfolyam mellett szerez-
hetők be, hogy a befektetett tőke
legmagasabb kamatozása előre biz-
tosítva van. Mindennemű vételi
vagy eladási megbízásokat fix ka-
matozású értékpapírok, zálogleve-
lek, részvények vagy más érték-
papírokra, szigorú napi árfolyam
mellett eszközöl, és mindennemű
felvilágosítást szívesen nyújt Gold-
schmidt Sándor banküzlete Aradon,
Minorita-palota I. em. 1846

Lakás kiadó!

Nagy-körut 8. számú házban egy
3 szobás és egy 5 szobás II. em.
lakás f. év november 1-re kiadó.
Bővebbet Frick József építésznél
vagy ugyanott a házmesternél. 1820

Egy 6 szobás lakás

november 1-re kiadó. Cim: Peré-
nyi-utca 8. sz. 1865

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor
jutányos áron eladó.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

**2 jó karban levő kerti
pad megvételre keres-
tetik.**

Veszünk könyvtárakat

egy-egy könyvet, Lexikonokat, jogi,
szépirodalmi és egyéb munkákat leg-
magasabb áron Ingusz I. és
Fia könyvkereskedésében Arad. 861

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15.
szám alatt.

Miután

férges hus czimen a hatóság el-
lenem vizsgálatot indított és a
sokféle híreszteléssel szemben,
kötelességemnek tartom, a jó hir-
nek örvendő hentes üzletem meg-
védése végett, valamint hogy üz-
letemben forgalmi csökkenés ne
álljon be; adom a tiszta és legjobb
minőségű sertés zsírt 72, a téli
szalonnát 70 kr. kilóját és minden
hentes árut a legjutányosabb ár-
ban, bárki meggyőződhetik az áruk
kitűnőségéről és számos elismerő
nyilatkozatot mutathatok fel. —
Hirlapi polemiába nem bocsátkoz-
hatom és kérem a n. é. közönség
szíves pártfogását. Tisztelettel Ga-
rai Károly Boczkó utca 2 sz. 1858

Kiadó lakás!

Aradon, József főherceg-ut 17. sz.
a., a néhai dr. Matavovszky Nán-
dor hagyatékához tartozó házban
egy 6 szoba és mellékhelyiségekből
álló lakás f. é. november hó 1-étől
kezdve bérebe adandó. Értekezhetni:
Szathmáry Gyula, ügyvéd, hagyaté-
ki gondnoknál Aradon, Boros
Béni tér 10. sz. a. 1861

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat,
jobb folyóiratokat és hangjegyeket
legmagasabb áron. — **Kerpel
Izab** könyv- és papírkereskedése
és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356

Lakás kiadó!

Tököly-tér 6. számú házban egy 3
szobás II. em. utcai lakás azon-
nal, és egy 4 szobás I. em. utcai
lakás f. év november 1-re kiadó.
Bővebbet Frick József építésznél
vagy ugyanott a házmesternél. 1821

Földes Kelemen
orvosi laboratoriuma
Aradon, Beák Ferenc-utca.
Végez:
hugy, köpet, bélsár, gyomor-
tartalom és hányadék, vér,
koros folyadék-gyülemek, epe
és hugykőképződmények, ne-
mi szervek váladékai, torok
lepedék, ondó, anyatej és kor-
szövettani vizsgálatokat mér-
sékelt díjazásért. 233

Boros Beni-téren

egy 4 szobás erkélyes lakás
november 1-re kiadó. Nemes Géza.
1854

**Buzsáki gazdaságból
augusztus 15-től kezdve**

elsőrendű minőségű, tisztán kezelt
tej

kapható 24 fillér áron literenként
házhoz szállítva.
Bejelentések a pontos cím megje-
lölése mellett intézendők:

Leopold Zsigmondhoz
ARADON. 1829

Mondorlak határában

3. hold

jó föld

eladó,

mely körül van kerítve drót
hálóval.

Igen alkalmas hely
cséplő felállítására is.
Bővebbet 1867

Nadabán Pasknál

Mondorlak, 43. házszám.

989—1907. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó
az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a
értelmében ezennel közhírré teszi,
hogy az aradi kir. járásbíróóság 1907.
V. 1692/2. számú végzése által
Pöhm és Gedeon aradi cég jelent-
kező végrehajtató javára, Czermann
József aradi lakos ellen 230 kor.
hátr. tőke és járulékaik erejéig el-
rendelt kielégítési végrehajtás al-
kalmával b.óilag le- és felülfog-
lalt és 1890 koronára becsült bu-
torok és egyebekből álló ingósá-
gok nyilvános árverés útján el-
adatnak.

Mely árverésnek a helyszínén,
vagyis Aradon, Ujterem-utca 28.
h. sz. a. leendő eszközlésére 1907.
évi augusztus hó 3-ik napjának d. e.
10 órája határidőül kitűzetik és
ahhoz a venni szándékozók ezennel
oly megjegyzéssel hivatnak meg,
hogy az érintett ingóságok ezen ár-
verésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a
értelmében a legtöbbet ígérőnek
becsáron alul is eladatni fognak.
Az elárverezendő ingóságok vé-
telára az 1881. évi LX. t.-cikk
108. §-ában megállapított feltételek
szerint lesz kifizetendő.
Kelt Arad, 1907. évi július hó
21-ik napján.

Györffy Arnold,
bíróági végrehajtó.
1869

Diamant Ferenc
villanyvilágítás, telefon és csengő berendező
Atzél Péter utca 2.,
a színház főbejáratával szemben, Bo-
hus-udvarban.
Csillárok és lámpák
gáz és villanyra.
Az aradi gazdárban leégett
valódi Auerek raktára.
Drbja 60 IIII.
Üvegcserepek, ernyők, talpánok, vil-
lanykörtek, lámpa szerek és szerelési
anyagok legjobb minőségben legolcsó-
ban kaphatók. 363

Nádor-utcában

Schreyer-féle telken levő

nagy magtár

azonnal

k i a d ó.

Közelebbi felvilágosítás nyerhető

Dr. Szende Tivadar

ügyvédi irodájában. 1874

Városi hirdetmények.

Hirdetmény.

A kedvezményes boritaladó fi-
zetésére igényt tartó szőlősgazdák
ezennel figyelmeztetnek, miszerint
a házi fogyasztásra szánt évi bor-
szükségletüket az 1892. XV. t.-c.-re
való hivatkozással f. évi szeptem-
ber hó 15-éig a fogyasztási adó-
felügyelőségnek bejelenteni el ne
mulasszák.
Arad, 1907. évi július hó.
Lőcs,
tanácsnok.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. földműve-
lésügyi miniszternek f. évi július
hó 11-én kelt 45,600 sz. körren-
delete értelmében figyelmeztetem
az állattartó közönséget, hogy a
ragados száj és körömfajás a ha-
sított körmű állatok között az or-
szág egyes vármegyéiben ismét
terjedőben van. Szükséges tehát,
hogy ezen kiválóan fertőző beteg-
ség korlátozására minden lehető
intézkedés megtéessék, nehogy
állatkereskedelmi érdekeinket su-
lyos veszteség érje. Felhívom te-
hát az állattartó közönséget arra,
hogy a betegség fellelése, illetve
behurcolása ellen a saját érdekük-
ben is minden lehető módon vé-
dekezzenek és ha valahol a betegség
a legnagyobb elővigyázat dacára
fellepett, azt az első tünet észle-
lése után azonnal jelentésük be a
kapitányi hivatalnál és a betegség
elfojtására elrendelt intézkedése-
ket a leggyorsabban végrehajtsák
és azoknak pontos betartásával
magukat is ellenőrizzék.
Arad, 1907. évi július hó 27-én.
Greón, s. k.
h. főkapitány.

Klimatikus
gyógyfürdő.

GLEICHENBERG

Nyári üdülő
Idény:
Május-október

(Stájerország.)

Kiváló klimatikus viszonyok, fél alpesi táj.

Gyógyjavallatok: Légzőszervek hurutos bajai (Asztma, Emphysem) az emésztési szervek, szív-izmok megbetegedésénél, idegbajoknál stb. 3973

Gyógyszerek: Inhalációs terapia, pneumatikus kamarák, hidegviz-gyógyintézet, szénsavas fürdők, Fangugyógymód stb. stb.

Gyógyforrások: Konstantin-, Emma-forrás, Sct.-János-kút, Remete-forrás

Kimerítő képes prospektussal szolgál, lakás és kocsimegrendeléseket elfogad a fürdőigazgatóság.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Mollnak védjegyét és aláírását tünteti fel.

A MOLL A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomorbajok, testi bántalmak, gyomorgörcs és gyomorhív, rögzött székrekedés, máj bántalmak, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a jeles házi szer, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

csak akkor valódi ha mindegyik üveg Moll A. védjegyet tünteti fel és „A MOLL'S FRAUENBREMNER and Salz” felirattal ónozáttal elzárva van. A Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, köszvény, ceuz és a meghülés egyéb következményeinél legismertesebb napszer. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyermekek és felnőttek okszerű bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1-30 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszékhely: BÉCS, I., Tuchlauben 9. sz. 3971

MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ARPAD gyógyszerüzaraiban.

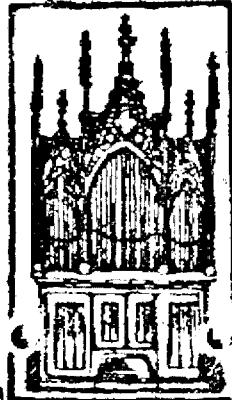
Az 1902. évi versenyző ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi málói ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA
ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI
ORGONA-ÉPÍTŐ MINTÉZET (villamos üzemre berend.)
TEMESVÁROTT.

Szállít kitéző, legújabb rendszer szerint készített

pneumatikus
orgonákat

bármily nagyságban a legolcsóbb árak mellett.

Javítások, átalakítások és hangolások átvetetnek, olcsón és kitéző szakértelemmel eszközöltenek.

Bővebb felvilágosítással és költségvétéssel szívesen szolgálok.

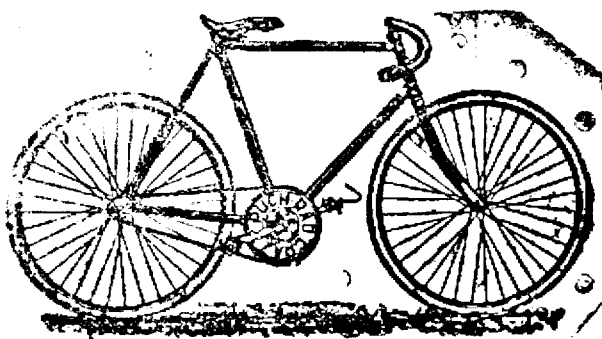
az 1896. évi kiállításon a nagy millenniumi éremmel kitüntetve.

Kalmár József

kerékpárraktára

486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Új és használt kerékpárok olcsó árért kedvező havi vagy heti részletekre kapható.

Nagy avító műhely.

Lábizzadás, hónaljizzadás

ellen meglepő jó hatású szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

313

Tyúkszemétől
mindenki megszabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle
ANAGALLIN

használata által. — Ára egy üvegnek 70 fillér.

„NEVER“

amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb övszer. 6 dbb egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a **Phenolsav.**

Ára egy üvegnek 70 fill.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Váci és nagyenyedi feygházban kötött harisnyák.

Cérna-vászon raktárunkat ajánljuk a n. é. közönség figyelmébe.

Óriási készleteinket még a mult évben szereztük be és így utolérhetetlen olcsó áron adhatjuk.

Schroll-féle chiffonok, pamut vászon, kész női fehérnemű, fehér asztalnemű és színes kávésock, remek választék.

Leány és fiu tanulóknak kész fehérnemű és a szükséges kellékek.

Rosenblüh H. és Társa.

Váci és nagyenyedi feygházban kötött harisnyák.